

Facultade de Dereito

Información xeral

DATOS DO CENTRO

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 - Ourense
Ourense
España

sdefdo@uvigo.es

Tlf.: +34 988 368 700 - +34 988 368 900

Fax: +34 988 368 923

Web <http://dereito.uvigo.es>

Presentación

Benvidos/as á Facultade de Dereito da Universidade de Vigo, un centro de educación superior onde preto de cincuenta profesionais e cincocentos estudantes se dedican día a día á **docencia**, á **investigación** e ao **estudo** no ámbito xurídico.

Alguns dos nosos signos de identidade son persoal docente e investigador, persoal de administración e servizos e alumnado **altamente cualificado**; traballo en **grupos reducidos**; atención **personalizada**; apoio de **novas tecnoloxías**; variada **oferta académica**; formación xurídica teórica e práctica, exhaustiva e de calidade en todas as ramas do dereito; excelentes **perspectivas profesionais** para os nosos titulados/as; compromiso coa igualdade de xénero como un dos seus valores centrais; investigación e transferencia de resultados baixo criterios óptimos de excelencia; localización nun cómodo campus urbano perfectamente integrado na cidade de Ourense; e vocación de servizo á sociedade que xustifica a nosa existencia.

As titulacións xurídicas do Grao en Dereito [coas mencións en Dereito xudicial e Dereito da UE e desenvolvemento sostible], o programa conxunto ADE-Dereito e o Mestrado universitario en avogacía, impartido en colaboración co Ilustre Colexio de Avogados de Ourense, constitúen os piares centrais da nosa oferta formativa. Proporcionánlles aos titulados/as as competencias e as habilidades necesarias para acceder ao emprego público nas distintas administracións, ao emprego privado en postos con formación xurídica altamente cualificados e ao exercicio de profesións xurídicas; ademais de comportarse de xeito ético e con responsabilidade social como profesionais do dereito.

Grao en Dereito

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
003G081V01701	Dereito financeiro e tributario II	1c	6

O03G081V01702	Dereito mercantil II	1c	6
O03G081V01801	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos	2c	6
O03G081V01911	Dereito mercantil europeo	1c	6
O03G081V01912	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas	1c	6
O03G081V01913	Unión Europea, constitución e medio ambiente	1c	6
O03G081V01914	Dereito tributario da Unión Europea e internacional	2c	6
O03G081V01915	Litigación internacional e sostibilidade	2c	6
O03G081V01921	Argumentación e interpretación xurídica	1c	6
O03G081V01922	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón	1c	6
O03G081V01923	Dereito de defensa da competencia	1c	6
O03G081V01924	Dereito penal e procesual de menores	2c	6
O03G081V01925	Criminoloxía e dereito penitenciario	2c	6
O03G081V01926	Dereito de danos e responsabilidade civil	2c	6
O03G081V01981	Prácticas externas	2c	6
O03G081V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito financeiro e tributario II				
Materia	Dereito financeiro e tributario II			
Código	003G081V01701			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Siota Álvarez, Mónica			
Profesorado	Fernández López, Roberto Ignacio García Fernández, Antía Siota Álvarez, Mónica			
Correo-e	msiota@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Dereito Financeiro e Tributario II" impártese en 4º Curso do Grao en Dereito, e constitúe a denominada "Parte especial" do Dereito tributario". O seu contido céntrase na análise xurídica dos diferentes tributos que conforman o sistema tributario español no tres niveles de organización territorial: estatal, autonómico e local. Esta materia aborda o estudo dos tributos en particular, polo que é necesario que a/o alumna/o coñeza as institucións fundamentais do Dereito privado e do Dereito público que lle permitan comprender a tributación de determinados contratos civís, mercantís, laborais ou administrativos. Ademais, é imprescindible que a/o estudante superase a materia "Dereito financeiro e tributario I", de 3º Curso, xa que a comprensión da materia complétase coa mencionada materia.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C20	CE26 - Coñecer os principais impostos do sistema tributario estatal, autonómico e local
C21	CE27 - Ser capaz de identificar os elementos esenciais dos devanditos impostos (feito imponible, suxeitos pasivos, etc), así como saber aplicar as súas regras de cuantificación e de determinación da débeda tributaria
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	A1	B1	C20	D1
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos	
Tema	
I.- INTRODUCCIÓN	1.- O sistema tributario español. Evolución histórica. Situación actual
II.- IMPOSTOS DIRECTOS	2.- Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas 3.- Imposto sobre Sociedades 4.- Imposto sobre a Renda do Non Residentes 5.- Imposto sobre o Patrimonio 6.- Imposto sobre Sucesións e Doazóns
III.- IMPOSTOS INDIRECTOS	7.- Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados 8.- Imposto sobre o Valor Engadido 9.- Impostos Especiais 10.- Outros impostos indirectos
IV.- TRIBUTOS DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS	11.- Tributos propios 12.- Tributos cedidos
V.- IMPOSTOS DAS CORPORACIÓNS LOCAIS	13.- Imposto sobre Bens Inmóbles 14.- Imposto sobre Actividades Económicas 15.- Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica 16.- Imposto sobre Instalacións, Construcións e Obras 17.- Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33	33	66
Seminario	16	16	32
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	30	32
Probas de resposta curta	1	17	18
Outras	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre unha tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. E nas que o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo- fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos aplicando e interpretando o Dereito financeiro e tributario; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.
Seminario	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final que consta de dous partes: unha práctica escrita (na que a/o alumna/u terá que demostrar a adquisición das competencias esenciais da materia), e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). Para as/os alumnas/os que se someten ao sistema de avaliación continua esta proba representará o 70% da súa nota final. Para as/os alumnas/os que NON se someten ao sistema de avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% pola cualificación obtida no exame práctico escrito. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	70	A1 B1 C20 D1 A2 B2 C21 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5	

Probas de resposta curta	Nos Seminarios realizaranse probas de resposta curta e/ou de tipo test exclusivamente ás/os alumnas/os que se sometan ao sistema de avaliación continua. A nota media dos distintos exames tipo test ou de resposta curta constituirán o 20% da nota final dos devanditos alumnos. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	20	A1 B1 C20 D1 A2 B2 C21 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5
Outras	Nos Seminarios das clases presenciais proporase ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, etc. Estas actividades só serán avaliadas para as/os alumnas/os que se sometan a avaliación continua. Ademais valorarase especialmente a participación activa do alumno, tanto nas clases maxistras como nos devanditos Seminarios. Ditas actividades suporán o 10% da súa cualificación final. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	10	A1 B1 C20 D1 A2 B2 C21 D3 A3 B3 D4 A4 B4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, ao comezo do curso académico, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

Primeira oportunidade de exame:

1.-Ao comezo de curso, a/o alumna/o deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaránlle un documento que a/o alumna/o deberá cubrir e asinar nun determinado prazo.
2.- A/o alumna/o que se acolla ao sistema de avaliación continua, subscribindo o documento sinalado no punto anterior, será avaliada/o conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas de resposta curta ou tipo test (20%) e outras (10%). Na proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% da cualificación; e o práctico, por escrito, suporá un 20% da cualificación. En todo caso, o/o alumno/a deberá alcanzar unha cualificación mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. A mencionada proba final realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2018/19.
3.- As/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua, ou que queden excluídas/vos de o devandito sistema, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral, e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, nos que se avaliarán todas as competencias.

Segunda oportunidade de exame:

1.- No exame de xuño/xullo, a/o alumna/o que se acolleu ao sistema de avaliación continua só realizará unha proba final, que representará o 70% da súa cualificación final, e que constará de dous partes: unha práctica escrita (na que a/o alumna/o terá que demostrar a adquisición das competencias esenciais da materia, e que suporá un 20% da cualificación correspondente á proba final) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia, e que suporá o 80% da cualificación correspondente á proba final). A citada proba final realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2018/19.
2.- As/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtivesen ao longo do curso.
3.- Para as/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua, ou que queden excluídas/os do devandito sistema, a súa cualificación final estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral, e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, nos que se avaliarán todas as competencias.
4.- As/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua e non superasen a proba final nin na primeira oportunidade de exame, nin na segunda, poderáselles conservar a nota obtida a través de devandito sistema no curso académico seguinte.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE CONCORRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

O exame da convocatoria de Fin de Carreira será unha proba escrita con dous partes, teórica e práctica, cuxa cualificación conformará o 100% da nota final. Dita nota estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior. O exame de Fin de Carreira realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE SOLICITEN SER EXAMINADOS POR TRIBUNAL (SÓ PARA ALUMNADO QUE SE ATOPE EN 4ª MATRÍCULA E SEGUINTE):

O exame constará de dous partes (práctica e teórica) e será exclusivamente escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ ROYO, F. (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PERÉZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRUYO, A., **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, última edición, Tecnos, 2018

MERINO JARA, I. (DIRECTOR), **Derecho tributario. Parte especial. Lecciones adaptadas al EEES**, última edición, Tecnos, 2018

Código tributario, última edición, Thomson-Reuters Aranzadi, 2018

Leyes del sistema tributario español, última edición, Tecnos, 2018

Bibliografía Complementaria

CAZORLA PRIETO, L. M., CHICO DE LA CÁMARA, P. (DIRECTORES), **Introducción al sistema tributario español**, última edición, Aranzadi, 2018

CAYÓN GALIARDO, A., TEJERIZO LÓPEZ, J. M., MARTÍN QUERALT, J., **Manual de Derecho tributario. Parte especial**, última edición, Aranzadi, 2018

MÁLVAREZ PASCUAL, L. A., RAMÍREZ GÓMEZ, S., SÁNCHEZ PINO, A.J., **Lecciones del sistema fiscal español**, última edición, Tecnos, 2018

MELLADO BENAVENTE, F., ARGENTE ÁLVAREZ, J., **Manual práctico sobre el Impuesto sobre Sociedades**, última edición, CISS KLUWER, 2018

JUÁREZ GONZÁLEZ, J. M., **Todo transmisiones**, última edición, CISS KLUWER, 2018

BARREIRO CARRIL, M^a. C., **Los impuestos directos y el Derecho de la Unión Europea. La armonización realizada por el TJUE**, IEF, 2012

RAMOS PRIETO, J. (Coord.), **Erosión de la base imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el plan BEPS de la OCDE**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

PITA GRANDAL, A. M^a. (Coordinadora), **Estudios sobre la financiación de los puertos**, Marcial Pons, 2017

RUIZ DE VELASCO PUNÍN, C., **La imputación de rentas inmobiliarias en el IRPF**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

RAMOS PRIETO, J., HORNERO MÉNDEZ, J. M., **Derecho y fiscalidad de las sucesiones mortis causa en España: una perspectiva multidisciplinar**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito tributario da Unión Europea e internacional/O03G081V01914

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito mercantil II/O03G081V01702

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/O03G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G081V01501

Dereito financeiro e tributario I/O03G081V01603

Dereito mercantil I/O03G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil II				
Materia	Dereito mercantil II			
Código	003G081V01702			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Tobio Rivas, Ana María Paula Pombar, Mercedes de			
Profesorado	Paula Pombar, Mercedes de Tobio Rivas, Ana María			
Correo-e	mfdepaula@uvigo.es atobio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos contratos mercantís e os títulos valores			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C5	CE5 - Coñecer a regulación dos títulos-valores e dos contratos mercantís
C6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos títulos valores e contratos mercantís
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	A2	B1	C5	D3
	A3	B2	C6	D5
	A4	B4		
	A5			

Contidos	
Tema	
1. O contrato mercantil en xeral.	1.1. As obrigacións mercantís. 1.2. Doutrina e réxime xeral dos contratos mercantís. 1.3. Outras especialidades da contratación mercantil. 1.4. A contratación electrónica. 1.5. Os contratos sometidos a condicións xerais 1.6. A protección dos consumidores e usuarios na contratación mercantil
2. Os contratos de colaboración.	2.1. Tipos de colaboración. 2.2. Colaboradores subordinados ou dependentes. 2.3. Colaboradores autónomos ou independentes. 2.4. O contrato de comisión. 2.5. O contrato de mediación ou corretaxe.

3. Os contratos de distribución.	3.1. Nocións xerais sobre a distribución comercial. 3.2. O contrato de axencia. 3.3. O contrato de concesión mercantil ou distribución comercial 3.4. O contrato de franquicia.
4. A compravenda mercantil e outros contratos afíns.	4.1. Nocións xerais, elementos e contido da compravenda mercantil. 4.2. Compravendas especiais. 4.3. A compravenda internacional de mercadorías. 4.4. Outros contratos afíns.
5. O contrato de transporte terrestre	5.1. Consideracións xerais sobre o contrato de transporte . 5.2. Transporte de mercadorías 5.3. Transporte de persoas.
6. Os contratos de custodia, garantía e financiamento.	6.1. O contrato de depósito mercantil. 6.2. Os contratos mercantís de garantía. 6.3. Os contratos de financiamento. 6.4. O contrato de conta corrente mercantil.
7. Os contratos bancarios.	7.1. Aspectos xerais da contratación bancaria. 7.2. Contratos bancarios de activo ou de financiamento. 7.3. Contratos bancarios de pasivo ou de captación de fondos. 7.4. Outros contratos e servizos bancarios.
8. O contrato de seguro	8.1. Consideracións xerais sobre o contrato de seguro 8.2. Concepto, clases e características do contrato de seguro 8.3. Elementos persoais 8.4. Formación e documentación do contrato 8.5. Obrigacións das partes 8.6. Os seguros contra danos 8.7. Os seguros de persoas
9. Outros contratos mercantís	9.1. Os contratos publicitarios 9.2. Os contratos turísticos 9.3. Outros
10. Os títulos valores	10.1. Concepto e función 10.2. A incorporación dos dereitos aos títulos valores 10.3. A declaración contida no título 10.4. A desmaterialización dos títulos valores 10.5. Clases de títulos valores
11. A letra de cambio	11.1. Consideracións xerais 11.2. Emisión da letra e relacións extracambiarías 11.3. Requisitos materiais das declaracións cambiarias 11.4. Requisitos formais da letra 11.5. A circulación da letra, a aceptación e o aval 11.6. Cumprimento das obrigacións cambiarias 11.7. Cumprimento forzoso: accións e excepcións cambiarias
12. O pagaré e o cheque	12.1. O pagaré 12.2. O cheque

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27.5	55	82.5
Seminario	25	40	65
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	0	1.5
Probas de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Nelas o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo- fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Seminario	O profesor manterá entrevistas cos alumnos para asesorarlles nas actividades de aprendizaxe que se propoñan. Así se favorecerá a análise de feitos, caso prácticos ou sucesos reais, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, completar coñecementos, e mesmo adestrarse en procedementos alternativos de solución.
-----------	--

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Asistencia e participación activa nas clases. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	5	A3 A4	B1 B2 B4	C5	
Seminario	Os alumnos que se sometan a avaliación continua realizarán, ao longo das sesións presenciais, casos prácticos, exercicios, cuestionarios ... que versarán sobre os contidos da materia (contratos mercantís e títulos valores). Realizaranse tamén exposicións e debates. Estas actividades poderán ser, eventualmente, recollidas polo profesor. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	25	A2 A3 A4	B4 C6	C5 D5	D3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba obxectiva sobre os contidos da materia. Inclúiranse preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	30	A4 A5	B1 B2	C5 C6	D5
Probas de resposta curta	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba obxectiva sobre os contidos da materia. Inclúiranse preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultado da aprendizaxe: Coñecer os principais contratos mercantís, títulos valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar os devanditos coñecementos no tráfico mercantil.	40	A4 A5	B1 B2	C5 C6	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do Curso os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, o profesor da materia proporcionaralles un documento que aqueles deberán cumprimentar e asinar.

I.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PRIMEIRA CONVOCATORIA:

A) Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua para a súa superación deberán asistir regularmente ás clases presenciais (mínimo dun 80%). O sistema de avaliación continua esixirá, en todo caso, cumprir coa referida asistencia mínima e, ademais, requirirá unha participación activa e regular nas actividades/exercicios propostos que, de forma eventual e aleatoria, poderán ser recollidos polo profesor. Esas actividades representarán un 30% da cualificación global. O 70% restante da cualificación virá determinado pola PROBA FINAL, que consistirá nunha única parte teórica coas características descritas. EN TODO CASO, para aprobar a materia será necesario que na proba final se alcance polo menos unha puntuación mínima de 4 sobre 10.

B) Os alumnos que non se acollan ao sistema de avaliación continua ou non o superaran (debido á súa non asistencia regular ás clases presenciais na porcentaxe indicada ou a que non realizaron de xeito satisfactorio esas actividades propostas) serán evaluados en base a unha única PROBA FINAL que representará o 100% da cualificación global, e que consistirá nunha parte teórica e unha parte práctica. Cada unha das partes, teórica e práctica, valorarase sobre 10 puntos e para a superación de ambas as partes e, por tanto, da materia, haberá que alcanzar como mínimo un 5 en cada unha delas. A cualificación final virá determinada por un 70% da cualificación obtida na parte teórica e un 30% da cualificación obtida na parte práctica.

Xa que logo, a PROBA FINAL constará de dous partes:

1. Parte teórica (70% da cualificación total): obligatoria para todos os alumnos, con independencia do sistema de avaliación que se siga.

2. Parte práctica (30% da cualificación total):

a) terán que realizala os alumnos que, habéndose acollido ao sistema de avaliación continua, non a superaron de xeito satisfactorio;

b) terán que realizala os alumnos que non se acolleron ao sistema de avaliación continua.

II.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA SEGUNDA CONVOCATORIA: Seguirase o mesmo sistema de avaliación que na primeira convocatoria. No exame da segunda convocatoria só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración dependerá de se o alumno/a acolleuse ao sistema de avaliación continua e superouno ou non se acolleu ao devandito sistema ou non o superou:

A) Se o alumno/a acolleuse ao sistema de avaliación continua e superouno: 70% da cualificación total.

B) Se o alumno/a non se acolleu ao sistema de avaliación continua ou non o superou: 100% da cualificación final.

Así pois, os alumnos que se acolleron ao sistema de avaliación continua e superárono conservarán a cualificación do devandito sistema. Isto é, se o alumno/a non aprobase a materia na primeira convocatoria non perde a cualificación obtida ao longo do proceso de avaliación, posto que se conservaría dita nota. Con todo, se o alumno/a non aprobase a materia nos citados exames do Curso Académico (primeira ou segunda convocatoria), pasando a outro Curso Académico diferente, terían que someterse obrigatoriamente a un novo proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con isto quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun Curso Académico para outro.

III.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA: Seguirase o mesmo sistema de avaliación que en primeira e segunda convocatoria. Con todo na convocatoria de Fin de Carreira só quedarán exentos de realizar a parte práctica os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua no Curso Académico 2018/2019.

* Non terán que realizar a parte práctica -nin no exame da convocatoria de xaneiro, nin no exame da convocatoria de xullo- os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua. Tampouco terán que realizar a parte práctica na convocatoria de Fin de Carreira os alumnos que superasen satisfactoriamente a avaliación continua no Curso Académico 2018/2019.

** DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓN: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018/2019.

*** NOTA:

- As horas de clases do grupo B poderán utilizarse para continuar ou complementar as clases do grupo A.

- Poderanse remitir as explicacións dalgúns temas ou cuestións do contido do programa da materia a algún material bibliográfico (manual, capítulo de libro, artigo, etc.) ou outro tipo de documentación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BROSETA PONT, M. / MARTÍNEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, II tomos**, última edición, Tecnos,
JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A. (Coords.), **Derecho Mercantil**, última edición, Marcial Pons,
MENÉNDEZ, A. / ROJO, A. (Dir.), **Lecciones de Derecho Mercantil**, última edición, Civitas-Thomson Reuters,
SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, II tomos**, última edición, Aranzadi-Thomson Reuters,
BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, A. (Dir.), **Contratos mercantiles**, 5ª ed., Aranzadi, 2013
BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, R. (Dir.), **Tratado de contratos**, 2ª ed., Tirant lo Blanch, 2013
CUESTA RUTE, J. Mª de la (Dir.), **Contratos mercantiles**, 2ª ed., Bosch, 2009

Bibliografía Complementaria

URIÁ, R. / MENÉNDEZ, A. (Coords.), **Curso de Derecho Mercantil, II tomos**, T. I, 2ª ed., 2006; T. II, 2ª ed., 2007, Civitas,
VICENT CHULIÁ, F., **Introducción al Derecho Mercantil**, última edición, Tirant lo Blanch,
GARCÍA-PITA LASTRES, J. L., **Derecho de títulos valores**, Tórculo, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Dereito mercantil I/O03G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos				
Materia	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos			
Código	003G081V01801			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Iglesias Canle, Ines Celia			
Profesorado	Iglesias Canle, Ines Celia			
Correo-e	ines@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia está organizada en dous grandes bloques que abordan o estudo dos procesos especiais, civís e penais, e os métodos alternativos de solución de conflitos.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C89	CEI 42 - Coñecer as particularidades dos procesos civís e penais especiais (ou con especialidades) previstos no noso ordenamento xurídico, así como o réxime xurídico dos métodos alternativos de solución de conflitos (MASC).
C90	CEI 43 - Ser capaz de identificar a canle procesual ou extraprocesual máis adecuado para a solución eficaz dos distintos tipos de conflitos, e de interpretar e aplicar correctamente o seu específico réxime xurídico.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.	A2	B1	C89	D1
	A3	B2	C90	D3
	A4	B3		D4
	A5	B4		D5

Contidos

Tema	
INTRODUCCIÓN	Lección 1. OS PROCESOS ESPECIAIS 1. Consideracións xerais. 2. Procesos civís especiais. 2. Procesos penais especiais.

Lección 2. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE, FILIACIÓN, MATRIMONIO E MENORES

1. Consideracións xerais: a indispoñibilidade do obxecto do proceso. 2. A postulación. 3. A intervención do Ministerio Fiscal. 4. Especialidades na tramitación.

Lección 3. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE DAS PERSOAS

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Incapacitación e prodigalidad. 3.1. As partes. 3.2. Postulación. 3.3. A intervención do Ministerio Fiscal. 3.4. Obxecto do proceso. 3.5. Procedemento. 4. Reintegración da capacidade e modificación do alcance da incapacitación. 5. Medidas cautelares. 6. Internamento non voluntario por razón de transtorno psíquico.

Lección 4. OS PROCESOS SOBRE FILIACIÓN, PATERNIDADE E MATERNIDADE E MENORES

1. Procesos sobre filiación, paternidade e maternidade. 1.1. Competencia. 1.2. As partes. Lexitimación. 1.3. Procedemento. 2. Procesos de menores. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 2.4. Ingreso de menores con problemas de conduta en centros de protección específicos. 2.5. Entrada en domicilios e restantes lugares para a execución forzosa das medidas de protección de menores. 2.6. Medidas relativas á restitución ou retorno de menores nos supostos de substracción internacional. 2.7. A oposición ás resolucións administrativas en materia de protección de menores. 2.8. Procedemento para determinar a necesidade de asentimiento na adopción.

Lección 5. OS PROCESOS MATRIMONIAIS

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. O proceso contraditorio. 5. O proceso consensual. 6. O proceso para a modificación de medidas.

Lección 6. O PROCESO DE EXECUCIÓN

1. Consideracións xerais. 2. O título executivos. 3. As partes. 4. Competencia. 5. Procedemento.

Lección 7. OS PROCESOS MONITORIO E CAMBIARIO

1. Consideracións xerais. 2. O proceso monitorio. 2.1. Casos en que procede. 2.2. Competencia. 2.3. Procedemento. 3. O xuízo cambiario. 3.1. Casos en que procede. 3.2. Competencia. 3.3. Procedemento.

Lección 8. A DIVISIÓN XUDICIAL DE PATRIMONIOS

1. Consideracións xerais. 2. A división da herdanza. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 3. A liquidación do réxime económico matrimonial. 3.1. Competencia. 3.2. As partes. 3.3. Procedemento.

Lección 9. O PROCESO DE DESAFIUZAMENTO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. Procedemento.

PROCESOS PENAIS ESPECIAIS

Lección 10. O AXUIZAMENTO RÁPIDO DE DETERMINADOS DELITOS

1. Ámbito de aplicación. 2. Actuacións da Policía Xudicial. 3. Procedemento.

Lección 11. O PROCESO ANTE O TRIBUNAL DO XURADO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Os xurados. 4. Procedemento.

Lección 12. O PROCESO PENAL DE MENORES

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Suxeitos ntervinientes. 4. Procedemento.

MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

Lección 13. OS MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

1. O conflito e os seus modos de solución. 2. Introducción dos Métodos Alternativos de Solución de Conflitos.

Lección 14. A NEGOCIACIÓN E A MEDIACIÓN

1. A negociación. 2. A mediación. 2.1. Concepto. 2.2. Principios. 2.3. O mediador. 2.4. As partes. 2.5. Procedemento.

Lección 15. A ARBITRAXE

1. Consideracións xerais. 2. O procedemento arbitral. 3. A arbitrase de consumo.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	12	25	37
Presentación	5	2.5	7.5
Lección maxistral	32	70	102
Resolución de problemas	0.5	0	0.5
Traballo	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	En as clases prácticas levaranse a cabo actividades de: a) Resolución, de xeito autónomo por cada alumno, de casos prácticos formulados por o docente relacionados con os contidos impartidos en as sesións magistrais. b) Actividades de Role Playing relacionadas con os contidos impartidos en as sesións magistrais. c) Elaboración de un proxecto, en grupo e de acordo con as instrucións de o profesor.
Presentación	En as clases prácticas, os alumnos haberán de expoñer ante o docente os resultados de o proxecto elaborado por grupos.
Lección maxistral	Exposición por parte de o profesor de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.
Resolución de problemas	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.
Presentación	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Resolución de problemas	No sistema de avaliación continua levarase a cabo unha proba consistente en a resolución de un caso práctico que poderá referirse a algún de os contidos de as Leccións 1 a 15. A proba realizarase na data establecida por o profesor. A nota obtida en esta proba constituirá o 20% de a cualificación final. En o sistema de avaliación final, realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico que poderá referirse a algún de os contidos de as Leccións 1 a 15 e que constituirá o 30% de a cualificación final. Realizarase na data e hora aprobada por a Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: o coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.	20	A2	B4	C89	D1	
			A3		C90	D3	
			A4			D4	
			A5			D5	

Traballo	No sistema de avaliación continua elaborárase e presentará un traballo ou proxecto, en grupo e dacordo coas instrucións do profesor.	10	A2 A3 A4 A5	C89 C90	D1 D3 D4 D5
	Este traballo haberá de presentarse na data establecida polo profesor.				
	A nota de este traballo constituirá o 10% de a cualificación final.				
	Resultados de aprendizaxe: o coñecemento por parte de o estudante de os procesos civís especiais, de os procesos penais especiais e con especialidades e de os métodos alternativos de solución de conflitos.				
Exame de preguntas obxectivas	No sistema de avaliación continua levaranse a cabo dúas probas de preguntas obxectivas de contido teórico. A primeira proba referirase ás leccións 1 a 9 e a segunda ás leccións 10 a 15. Cada proba realizarase na data establecida polo profesor. A nota media de ambas constituirá o 70% da nota final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba de respostas obxectivas de contido teórico que constituirá o 70% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: O coñecemento por parte do estudante dos procesos especiais civís e penais e métodos alternativos de solución de conflitos.	70			

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Criterios de avaliación para asistentes primeira edición de actas: O alumno terá a oportunidade de ser avaliado polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de avaliación final.

AVALIACIÓN CONTINUA: ¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación continua? Únicamente poderán someterse ao sistema de avaliación continua quen realizara as probas de preguntas obxectivas, a proba de resolución de caso práctico e a elaboración e presentación dun traballo ou proxecto en grupo, previstos para este sistema

¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación continua? Se realizarán as seguintes probas: 1. Dúas probas tipo test nas datas fixadas polo profesor. Estas probas terán un contido teórico. A nota media de ambas constituirá o 70% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha delas para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data fixada polo profesor. A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.

3. A elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, elaborado en grupo e dacordo coas instrucións do profesor, na data fixada polo profesor. A nota obtida neste traballo constituirá o 10% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.

2. Criterios de avaliación para non asistentes en primeira edición de actas o que non superaran a avaliación continua:

AVALIACIÓN FINAL: ¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación final? Poden someterse ao sistema de avaliación final: a) Os alumnos que non se someteran ao sistema de avaliación continua.

b) Os alumnos que inicialmente decidiran someterse ao sistema de avaliación continua pero no obtiveran unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha das probas previstas para este sistema (as dúas probas tipo test, a proba de resolución do caso práctico e a elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, en grupo e dacordo coas instrucións do profesor.

¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación final? Se realizarán as seguintes probas: 1. Unha proba tipo test na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 70% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 30% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

3. Criterios de avaliación para segunda edición de actas e fin de carreira: Se realizarán as seguintes probas: 1. Unha proba de preguntas obxectivas na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 70% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 30% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, 9ª, Tirant lo Blach, 2017

De la Oliva Santos, Díez Picazo, Vegas Torres, **Ejecución forzosa. Procesos Especiales**, última edición, Centro de Estudios Ramón Areces,

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Penal**, 9ª, Tirant lo Blanch, 2017

Soletó Muñoz, **Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos**, última edición, Tecnos, 2013

Rodríguez Calvo, Vázquez-Portomeñe Seijas (dirs. y coords.), **La violencia contra la mujer. Abordaje asistencial, médico-legal y jurídico**, Tirant lo Blanch, 2014

Bibliografía Complementaria

Tirant online,

Westlaw,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito penal e procesual de menores/O03G081V01924

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

Dereito procesual penal/O03G081V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil europeo				
Materia	Dereito mercantil europeo			
Código	003G081V01911			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Tobio Rivas, Ana María			
Profesorado	Tobio Rivas, Ana María			
Correo-e	atobio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximar ó alumno ó coñecemento do Dereito Mercantil europeo, a súa aplicación ás relacións xurídico-mercantís de dimensión europea, e a súa influencia nos Ordeamentos xurídicos nacionais, tendente a armonización das lexislacións internas dos Estados membros.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C82	CEI 35 - Coñecer os principios xurídicos comunitarios que rexen a creación dun mercado único europeo e as características básicas dalgunhas políticas comunitarias.
C83	CEI 36 - Coñecer a incidencia do Ordenamento xurídico da Unión Europea no Dereito Mercantil, así como a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos.
C84	CEI 37 - Ser capaz de manexar fontes xurídico-comunitarias relativas ao ámbito mercantil, identificar problemas xurídicos e solucionarlos segundo a normativa mercantil europea, así como interpretar e analizar criticamente as normas comunitarias referidas a distintos sectores do Dereito mercantil.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B1	C82	D1
	A3	B3	C83	D2
	A4	B4	C84	D5

Contidos	
Tema	
1. ASPECTOS XERAIS DAS REPERCUSIÓNS DO DEREITO DA UNIÓN EUROPEA NO DEREITO MERCANTIL	1.1. O Dereito Mercantil comunitario 1.2. A incidencia do Dereito Mercantil comunitario no Dereito mercantil nacional dos Estados membros 1.3. Uniformización e armonización: o Dereito Mercantil Europeo
2. MERCADO ÚNICO EUROPEO E LIBERDADES FUNDAMENTAIS	2.1. Do mercado común o mercado interior 2.2. As liberdades fundamentais e a súa interpretación polo TJUE
3. COMPETENCIA DESLEAL E PUBLICIDADE	3.1. Publicidade enganosa e publicidade comparativa 3.2. Prácticas comerciais desleais. A "lista negra"

4. PROPIEDAD INDUSTRIAL E INTELECTUAL: ARMONIZACIÓN E DEREITOS DE ÁMBITO COMUNITARIO	4.1. A regulación da Propiedade Intelectual na UE e a súa armonización 4.2. Protección das patentes, marcas, deseños ou modelos industriais, denominacións e indicacións xeográficas 4.3. Dereitos de autor e dereitos afíns no mercado interior
5. PROTECCIÓN DOS CONSUMIDORES	5.1. A política europea dos consumidores 5.2. Información e seguridade dos consumidores 5.3. Protección dos intereses xurídicos e económicos dos consumidores 5.4. Especial protección nos contratos de consumo. Contratos a distancia e contratos celebrados fora dos establecementos mercantís
6. CONTRATOS	6.1. Principios do Dereito contractual europeo: hacia a unificación do Dereito privado europeo 6.2. Validez e eficacia dos contratos. Remedios fronte o seu incumprimento
7. SOCIEDADES: ARMONIZACIÓN E SOCIEDADES DE DIMENSIÓN EUROPEA	7.1. A armonización comunitaria do Dereito de Sociedades 7.2. A Sociedade Anónima Europea (SE) 7.3. As agrupacións empresariais na UE. A Agrupación Europea de Interese Económico (AIE) 7.4. Economía social na UE: Asociación Europea (AE) e Sociedade Cooperativa Europea (SCE)
8. SERVICIOS FINANCIEROS: BANCA, MERCADO DE VALORES, SEGUROS	8.1. Mercado único de servizos e servizos financeiros 8.2. Banca 8.3. Mercado de Valores 8.4. Seguros
9. DEREITO COMUNITARIO DA COMPETENCIA	9.1. A normativa comunitaria sobre libre competencia 9.2. Normativa aplicable as empresas: conductas colusorias, abuso de posición de dominio, control de concentracións económicas 9.3. Normativa aplicable as axudas públicas 9.4. Normativa aplicable a sectores específicos
10. TRANSPORTES	10.1. A política europea de transportes 10.2. Transporte de mercancías 10.3. Transporte de persoas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	57	87
Seminario	23	38	61
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Nelas o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo- fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O profesor manterá entrevistas cos alumnos para asesorarlles nas actividades de aprendizaxe que se propoñan. Así se favorecerá a análise de feitos, caso prácticos ou sucesos reais, coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, completar coñecementos, e mesmo adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Lección maxistral	Asistencia e participación activa nas clases. Resultados de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	10	A1 B1 C82 D1 A4 B3 C83 D2
Seminario	Os alumnos que se sometan a avaliación continua realizarán, o longo das sesións presenciais, exposicións, exercicios, casos prácticos, cuestionarios ... que versarán sobre os contidos da materia obxecto de estudo. Resultados de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	30	A3 B3 C84 D1 A4 B4 D2
Probas de resposta curta	Todos os alumnos, con independencia do sistema que adopte (avaliación continua ou non), deberá realizar unha proba obxectiva sobre os contidos de a materia. A proba para a avaliación das competencias adquiridas inclúe preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de xeito directo e breve en base a os coñecementos que teñen sobre a materia. Resultados de aprendizaxe: O alumno deberá coñecer e comprender a normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-mercantil en diversos sectores económicos, manexar con soltura as fontes xurídico-comunitarias referidas ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	60	A1 B1 C82 D1 A4 C83 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse ao sistema de avaliación continua.

A tal fin, o profesor da materia proporcionaralles un documento que aqueles deberán cubrir e asinar.

I.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PRIMEIRA CONVOCATORIA:

A.- O/o alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua deberá asistir regularmente ás clases presenciais e será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba (asistencia, seminario -40% da cualificación- e proba final obxectiva -60%-). Estes alumnos nunca serán avaliados mediante un exame final que represente o 100% da cualificación da materia.

B.- O/o alumno/a que non cubra e firme o documento presentado polos profesores da materia, ao comezo do curso, non terá dereito a ser avaliado de acordo cun sistema de avaliación continua. Por tanto, estes alumnos deberán someterse a unha proba final obxectiva (exame final) que representará o 100% da súa cualificación final.

II.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA SEGUNDA CONVOCATORIA:

No exame da segunda convocatoria só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración dependerá de se o alumno acolleuse ao sistema de avaliación continua (60% da cualificación final), ou non (100% da súa cualificación).

Así, aos alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua, conservaráselles a nota do devandito sistema. Isto é, se o/o alumno/a non aprobase a materia na primeira convocatoria, non por iso perdería a cualificación obtida ao longo do proceso de avaliación, xa que se lle conservaría dita nota. Con todo, se o/o alumno/a non aprobase a materia nos dous citados exames do curso académico (primeira e segunda convocatoria), pasando a outro curso académico diferente, tería que, obrigatoriamente, someterse de novo ao proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con iso quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun curso académico para outro.

III. CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

No exame da convocatoria de Fin de Carreira só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración será o 100% da cualificación final.

DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓN: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifiquen no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A. (Coords.), **DERECHO MERCANTIL**, última ed., Marcial Pons,

ILLESCAS ORTIZ, R., **DERECHO COMUNITARIO ECONÓMICO**, última ed.,

PÉREZ CARRILLO, E.F., **ESTUDIOS DE DERECHO MERCANTIL EUROPEO**, última ed.,

AA.VV., **DERECHO PRIVADO EUROPEO Y MODERNIZACIÓN DEL DERECHO CONTRACTUAL EN ESPAÑA**, última ed.,

Bibliografía Complementaria

PORTAL DE DERECHO DE LA UNIÓN EUROPEA, eur.lex.europa.eu/,

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UE, curia.eu.int/es/index.htm,

DOUE, eurlex.europa.eu/OIndex.do?ihmlang=es,

Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento y otros actos básicos de la Unión Europea, última ed., Tecnos,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito de defensa da competencia/O03G081V01923

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

Dereito internacional privado/O03G081V01602

Dereito mercantil I/O03G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas**

Materia	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas			
Código	O03G081V01912			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Prol, Francisca			
Profesorado	Fernández Prol, Francisca			
Correo-e	franfernandez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio da política social europea: normativa social europea, institucións e outros actores da política social europea.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C59	CEI 12 - Coñecer as políticas e o Dereito Social da Unión Europea e a súa repercusión no ordenamento interno.
C60	CEI 13 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos derivados das políticas e o Dereito Social da Unión Europea e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes xurídicas comunitarias e internas e a doutrina do Tribunal de Xustiza da Unión Europea.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea	A1	B1	C59	D1
	A2	B2	C60	D3
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos

Tema

Tema I. A Unión Europea e a súa Política Social	1. Evolución da política social da Unión Europea desde o Tratado de Roma ata o Tratado de Lisboa. 2. O Tratado da Unión Europea e o Tratado de Funcionamento da Unión Europea. 3. A Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea. 4. O aparello institucional. a) O Consello Europeo. b) A Comisión Europea. c) O Consello da Unión Europea. d) O Parlamento Europeo. e) O Tribunal de Xustiza. f) O Comité Económico e Social. g) Outros. 5. As normas da Unión Europea. a) Dereito orixinario e derivado. b) Regulamentos e Directivas. c) Actos non vinculantes: soft law.
Tema II. A libre circulación de traballadores e outras liberdades fundamentais.	1. A libre circulación de traballadores: contido esencial. O Regulamento 492/2011. 2. Ámbito subxectivo e limitacións. 3. Libre prestación de servizos e libre establecemento. 4. Desprazamentos transnacionais de traballadores: a Directiva 96/71/CE. A cesión transnacional de traballadores: a Directiva 2008/104/CE.
Tema IV. A Seguridade Social dos traballadores migrantes.	1. Marco normativo: Reglamentos 883/2004 e 987/2009. A opción pola coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social.- 2. Aplicabilidade dos Convenios Bilaterais anteriores.- 3. Determinación da normativa aplicable.- 4. Principios de coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social: principio de igualdade, principios de conservación e de exportación extraterritorial de dereitos, principios de totalización dos períodos contizados e de prorrateo das prestacións.
Tema V. Crises e restructuracións de empresas	1. Despedimentos colectivos: a Directiva 1998/59/CE. 2. Dereitos dos traballadores en caso de traspaso de empresa, centros de actividade ou partes de centros de actividade: a Directiva 2001/23/CE. Garantías en caso de insolvencia do empresario: a Directiva 2008/94/CE.
Tema VI. Igualdade e non discriminación. Por sexo. Por outras causas	1. As orixes. O mainstreaming. 2. Igualdade retributiva entre mulleres e homes. 3. Igualdade no acceso e nas condicións de traballo. 4. Carga da proba e disposicións horizontais. 5. Igualdade na Seguridade Social. 6. O permiso parental. 7. Protección da maternidade. 8. Discriminación racial. 9. Outras causas de discriminación: a Directiva 2000/78/CE.
Tema VII. Seguridade e saúde no traballo. Xeral	1. A Directiva marco e as Directivas específicas. 2. As obrigas da empresa. Avaliación de riscos e planificación da actividade preventiva. 3. Servizos de protección e prevención. 4. Participación dos traballadores. 5. A Directiva de xóvenes.
Tema VIII. Seguridade e saúde no traballo. Tempo de traballo.	1. A Directiva 2003/88/CE; xénese e evolución. 2. Cocepto de tempo de traballo. 3. Límites indispoñíbeis e dispoñíbeis. Opting out. 4. Directivas específicas: Directiva 1999/63/CE. Directiva 2002/15/CE. Outras.
Tema IX. Traballadores atípicos. Dereitos de información relativos ao contrato de traballo.	1. Contratos a tempo parcial. a Directiva 1997/81/CE. 2. Contratos temporais. A Directiva 1999/70/CE. 3 Referenza a traballadores de empresas de traballo temporal. 4 A Directiva 1991/533/CE, de información das condicións de traballo. 5. O Acordo marco europeo do teletraballo.
Tema X. Información e consulta dos traballadores. Diálogo social e negociación colectiva.	1. Marco xeral: a Directiva 2002/14/CE. Comités de empresa europeos: a Directiva 2009/38/CE. 3. Participación na sociedade anónima e na sociedade cooperativa: as Directivas 2001/86/CE e 2003/72/CE. 4. Referencia ás Directivas de crise e restructuracións. 5. Os interlocutores sociais europeos. 6. Diálogo social e negociación colectiva. 7. Os Acordos Marco europeos.
Tema XI. A política europea de emprego. Flexiseguridade	1. A Estratexia Europea de Emprego. 2. A Estratexia Europea 2020. 3. As directrices xerais de emprego e os plans de acción nacionais. 4. O método aberto de coordinación. 5. A flexiseguridade. 6. A rede EURES. 7. O Fondo Social Europeo
Tema XII. Lei aplicable e competencia xudicial	1. A competencia xudicial. O Regulamento UE/1215/2012. En materia de contrato de traballo. 2. Lei aplicable: O Regulamento 593/2008. Doutrina xudicial. 3. Referencia aos traballadores desprazados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	31.5	31.5	63
Presentación	3	3	6
Estudo de casos	16	32	48
Exame de preguntas obxectivas	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia da explicación teórica.
Estudo de casos	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia da resolución de casos prácticos, análises de xurisprudencia..
Presentación	Entrevistas, conversacións do docente cos alumnos para resolver dúbidas plantexadas como consecuencia do estudo da temática obxecto de presentación/exposición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	20	A1 A2 A3 A4 A5	B4 C59 C60		
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea					
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	20	A2 A3 A4 A5	B3 B4 C59 C60	D3 D4 D5	
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea					
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	60	A2 A3	B1 B2 C59 C60	D1 D4 D5	
	Resultados da aprendizaxe: Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente a política social da Unión Europea, as súas principais fontes e a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea					

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as poden optar entre dous sistemas de avaliación:

1. Sistema de avaliación continua
2. Sistema de avaliación final

1. Sistema de avaliación continua:

Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir os requisitos seguintes:

A. Acreditar a asistencia a un 80% das clases (maxistrais e grupos medianos-, sen que, salvo casos excepcionais (ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. De non acreditar dita asistencia mínima, o alumno/a quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, debendo, por tanto, someterse ao sistema de avaliación final.

B. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media ponderada que resulte das cualificacións obtidas nos distintos bloques de probas que se realizarán ao longo do cuadrimestre. Ao ser as probas a desenvolver liberatorias para as avaliacións de decembro e xaneiro, esixiráselle ao alumno/a, ademais, que nas distintas probas obteña una cualificación

mínima de 4 (xa que logo, de 4 ou superior).

I. Avaliación decembro-xaneiro:

A avaliación da materia ou nota final será o resultado da suma das cualificacións conseguidas nas seguintes probas obrigatorias:

- Probas tipo test (60% da nota final). Nas datas que se concretarán no cronograma que se facilitará ao comezo do cuadrimestre -aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre-, os estudantes realizarán tres probas tipo test de preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). As citadas probas tipo test incluírán preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos). Para aprobar a materia por avaliación continua, a cualificación media dos tres test debe ser polo menos igual a 5 e o alumno deberá obter nas tres probas tipo test unha cualificación polo menos igual a 4.

- Probas en grupos medianos (20% da nota final). No marco dos grupos medianos, formularanse distintas tarefas -casos prácticos, comentarios de sentenzas...- que serán entregadas ou expostas en clase segundo os prazos previstos no cronograma previamente facilitado. Procederase á corrección das devanditas tarefas na aula. Con todo, a efectos de cualificación, seleccionaranse dúas tarefas

idénticas para todos- entre todas as formuladas.

- Presentación/exposición de traballos (20% da nota final). O alumno/a realizará e presentará un traballo froito do estudo e investigación dunha temática concreta obxecto da materia.

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación de 4 ou superior nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa algunha das probas tipo test ou as probas en grupos medianos cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final, na data oficialmente prevista, con toda a materia ou

examinarse únicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado -ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha das probas na data prevista, poderá examinarse desa parte noutra data alternativa ou na convocatoria de decembro/xaneiro sen penalización algunha.

II. Avaliación xuño-xullo:

Se o alumno/a obtivese unha cualificación superior ao 5 en algunha das probas obrigatorias desenvolvidas durante o cuadrimestre (tipo test, grupos medianos ou exposición de traballos) pero non aprobouse a materia na avaliación de decembro-xaneiro por non obter unha cualificación media superior ao 5, poderá conservar na avaliación de xuño-xullo a cualificación das probas aprobadas. Neste caso, o estudante quedará exento na avaliación final, na data oficialmente prevista, da proba ou da parte da proba superada, pero, a cualificación final correspondente á parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (20%) e a obtida posteriormente (80%). En todo caso, o alumno/a poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno/a deberá neses casos someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

2. Sistema de avaliación final:

O alumno/a que non cumpra os requisitos para acollerse ao sistema de avaliación continua ou que opte por non facelo, terá dereito a ser avaliado en decembro-xaneiro e en xuño-xullo mediante exame final que represente o 100% da cualificación na materia.

O citado exame final constará de dúas probas:

- Proba de respostas de desenvolvemento (80% da nota final)
- Estudo de casos/análises de situacións (20% da nota final)

Na convocatoria de fin de carreira, o alumno deberá acollerse necesariamente ao sistema de avaliación final.

O exame final terá lugar, nas convocatorias de fin de carreira e nas avaliacións de decembro-xaneiro e xuño-xullo, nas datas aprobadas en Xunta de Facultade e oficialmente publicadas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NAVARRO NIETO, F., RODRÍGUEZ-PIÑERO ROYO, M., GÓMEZ MUÑOZ, J. M., **Manual de Derecho Social de la UE**, última edición, Tecnos,

MELÉNDEZ MORILLO-VELARDE, L., PÉREZ CAMPOS, A. I., **Materiales de Derecho Social Comunitario, teoría y práctica**, última edición, Tecnos,

NOGUEIRA GUASTAVINO, M., FOTINOPOULOU BASURKO, O., MIRANDA BOTO, J. M., **Lecciones de Derecho Social de la UE**, última edición, Tirant Lo Blanch,

MERCADER UGUINA, J. R., GÓMEZ ABELLEIRA, F. J., **Esquemas de Derecho Social de la UE**, última edición, Tirant Lo Blanch,

APARICIO TOVAR, J, **Introducción al Derecho Social de la Unión Europea**, última edición, Bomarzo,

SCIARRA, S. (Dir.), **Manuale di Diritto Sociale Europeo**, última edición, Giappicheli,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito do traballo e da seguridade social/O03G081V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Unión Europea, constitución e medio ambiente				
Materia	Unión Europea, constitución e medio ambiente			
Código	O03G081V01913			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sánchez Ramos, María Belén			
Profesorado	Mosquera Casero, Jose Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha dimensión nacional, internacional e comunitaria			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C37	CE45 - Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional
C38	CE46 - Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario
C82	CEI 35 - Coñecer os principios xurídicos comunitarios que rexen a creación dun mercado único europeo e as características básicas dalgunhas políticas comunitarias.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria	A1	B1	C37	D1
	A2	B2	C38	D2
	A3	B3	C82	D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contidos

Tema

BLOQUE I

Tema 1: A protección do medio ambiente no constitucionalismo europeo	1. Os precedentes do dereito ambiental do século XIX 2. A consolidación do medio ambiente como defensa global e sistemática da natureza 3. A tutela do medio ambiente: unha función básica da Unión Europea
Tema 2: A obriga constitucional do conservar o medio ambiente como contido do Estado social: principio reitor da política social e económica	1. O medio ambiente, ben ou interese colectivo, recoñecido en beneficio directo da sociedade 2. Uso racional dos recursos naturais e Estado social
Tema 3: O medio ambiente na Constitución de 1978: o artigo 45 da CE e a súa conexión con outros dereitos constitucionais	1. A conexión entre medio ambiente e desenvolvemento da persoa 2. Dereitos constitucionais conectados co dereito do medio ambiente
Tema 4: Natureza xurídica do dereito a gozar dun medio ambiente adecuado	1. Matizado carácter do dereito a gozar dun medio ambiente adecuado 2. A complexa armazón do medio ambiente e a determinación do lexislador
Tema 5: A función pública de protección do medio ambiente	1. O mandato expreso do art. 45 aos poderes públicos 2. A repartición competencial do medio ambiente e a súa aplicabilidade 3. Relevancia da administración local
Tema 6: O dereito ao medio ambiente na xurisprudencia constitucional española	1. A apertura do recurso de amparo fronte a danos ambientais, sentenza do TC e TEDH 2. Incidencia do carácter complexo do medio ambiente na repartición competencial segundo o TC

BLOQUE II

Tema 7: A protección do medio ambiente na súa dimensión internacional	1. Evolución histórica 2. Fundamentos e obxectivos
Tema 8: O Dereito Internacional do medio ambiente	1. Características do Dereito internacional do medio ambiente 2. Formación do Dereito Internacional do medio ambiente
Tema 9: A aplicación do Dereito Internacional do medio ambiente	1. Protección dos principais sectores ambiental 2. Protección do medio ambiente no espazo ultraterrestre e os espazos polares
Tema 10: A Unión Europea e o Medio ambiente: a Política de medioambiente	1. Orixe e desenvolvemento da Política de medio ambiente da Unión Europea 2. Obxectivos e principios
Tema 11: A aplicación da política de medio ambiente da Unión Europea	1. O procedemento de adopción da Política de medio ambiente 2. Os programas da Unión Europea en materia de medio ambiente 3. Regulamentación sectorial
Tema 12: A acción sectorial da Unión Europea en materia de medio ambiente	1. Fundamento Xurídico 2. Principais accións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33	50	83
Traballos de aula	10	29	39
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas	7	18	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Na sesión maxistral presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da materia
Traballos de aula	Os traballos na aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os diferentes instrumentos xurídicos: nacionais, internacionais e europeos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tanto na sesión maxistral como no horario de tutorías o alumno poderá expor todas as cuestións ou dúbidas relativas á materia
Traballos de aula	Tanto nas sesións de traballo en aula como nas tutorías o alumno poderá expor todas as dúbidas relativas ás prácticas expostas

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento de Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento sobre epígrafes do programa- Esta proba valorarase ata un máximo de 8 puntos. A data de celebración do exame será a aprobada en Xunta de Facultade para o curso 2018-2019	80	A1 B1 C37 A2 B2 C38 A3 B3 C82 A4 B4 A5
Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria		
Resolución de problemas	20	A1 B1 C37 D1 A2 B2 C38 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D5
Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é que o alumno sexa capaz de comprender, analizar e manexar a complexa, diversa e dispersa regulación do medio ambiente, desde unha perspectiva nacional, internacional e comunitaria		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Esta materia se impartirá por dúas áreas de coñecemento:

Dereito Constitucional e Dereito Internacional Público.

A área de Dereito Constitucional impartirá esta materia durante a primeira metade do primeiro cuatrimestre (bloque I) e a área de Dereito Internacional Público durante a segunda metade do primeiro cuatrimestre (bloque II).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN ACTAS

En canto o **sistema de avaliación**, cada área valorará as súas probas sobre un máximo de 5 puntos (4 probas de desenvolvemento e 1 resolución de problemas ou exercicios) Para superar a asignatura é necesario superar as probas de cada área de coñecemento. Os alumnos que opten por o sistema de avaliación continua só realizarán o examen teórico, non o examen práctico.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN ACTAS

Aqueles alumnos que non se sometan a avaliación continua, a proba a realizar, **modalidade avaliación final, constará de dous partes:** a realización de unha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución de un caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% de a cualificación.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

1. Alumnos de avaliación continua: criterios de avaliación para asistentes 1ª edición Actas.

2. Alumnos que non someten a avaliación continua e fin de carreira: criterios de avaliación para non asistente, 1ª edición Actas

As Datas de exame das distintas probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2018-2019

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Rodrigo, A.J, **El desafío del Desarrollo sostenible**, 2015,

Juste Ruiz, J; Castillo Daudí, M, **La protección del medio ambiente en el ámbito internacional y en la Unión Europea**, 2014,

Atienza García, J.F, **Manual de Derecho Ambiental**, 2001,

Díez Picazo, L.M, **Constitucionalismo de la Unión Europea**, 2002,

Ruiz Rico, G, **El derecho constitucional del medio ambiente: Dimensión jurisdiccional**, 2001,

Bibliografía Complementaria

Bustillo Bolado, R.O; Gómez Manresa, M.F, **Desarrollo sostenible: análisis jurisprudencial y políticas públicas**, 2014,

Kramer, L y otros, **Derecho medioambiental de la Unión Europea**, 2009,

Kramer, L, **EU Environmental Law**, 2015,

Juste Ruiz, J, **Derecho Internacional del Medio Ambiente**, 2000,

Movilla Pateiro, L, **El Derecho Internacional del agua**, 2014,

Lozano Cutanda.B, **Derecho ambiental administrativo**, 2003,

Alzaga, O, **Comentarios a las leyes políticas. Constitución Española de 1978, vol. IV**, 1985,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito tributario da Unión Europea e internacional				
Materia	Dereito tributario da Unión Europea e internacional			
Código	003G081V01914			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Siota Álvarez, Mónica			
Profesorado	García Fernández, Antía Siota Álvarez, Mónica			
Correo-e	msiota@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha vez superado o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos ("Dereito Financeiro e Tributario I" de 3º Curso), e tras abordar a "Parte especial" do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II" de 4º Curso), o "Dereito tributario da Unión Europea e Internacional" céntrase nun sector do ordenamento xurídico de crecente interese socio económico. A pertenza de España á Unión Europea e a emanación de normas tributarias polas institucións da Unión Europea, con clara incidencia nos ordenamentos nacionais, serán obxecto de especial atención nesta materia. Ao mesmo tempo estudaranse, no plano do Dereito internacional tributario, os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C67	CEI 20 - Coñecer as implicacións xurídico-tributarias da pertenza de España á Unión Europea.
C68	CEI 21 - Coñecer os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional	A2	B1	C67	D1
	A3	B2	C68	D3
	A4	B3		D4
	A5			D5

Contidos

Tema

PRIMEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO DA UNIÓN EUROPEA	1.- O poder normativo tributario da Unión Europea. 2.- Os recursos propios da Unión Europea. 3.- Os impostos indirectos harmonizados. Renda de aduanas. 4.- As Directivas da Unión Europea no ámbito da imposición directa. 5.- A fiscalidade ambiental. 6.- A cooperación entre Administracións tributarias dos Estados membros.
SEGUNDA PARTE: DEREITO INTERNACIONAL TRIBUTARIO	7.- Os Convenios de Dobre Imposición Internacional: concepto, finalidade e interpretación. Os modelos de convenio (OCDE, ONU). 8.- A residencia, o principio de non discriminación fiscal e as medidas antiabuso. 9.- Os paraísos fiscais e as medidas antifraude.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33	65	98
Seminario	17	32	49
Probas de resposta curta	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Distintas actividades destinadas a traballar sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. E nas que o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo-: fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos aplicando e interpretando Dereito tributario; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.
Seminario	Atenderanse e resolverán as dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Probas de resposta curta	Proba final escrita que representa o 20% da nota para as/os alumnas/os que se sometan a avaliación continua. Quen, despois de someterse ao sistema de avaliación continua, obtivese nesta última unha nota final mínima de 5 sobre 10 non estará obrigado a realizar a proba final escrita de resposta curta como requisito necesario para superar a materia. Para as/os alumnas/os que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representa o 100% da súa nota. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional	20	A2	B1	C67	D1
			A3	B2	C68	D3
			A4	B3		D4
			A5			D5
Exame de preguntas obxectivas	Probas de avaliación continua previstas, exclusivamente, para as/os alumnas/os que se sometan a este sistema de avaliación. A nota media dos distintos exames tipo test constituirá para ditas/os alumnas/os o 70% da súa nota final. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional	70	A2	B1	C67	D1
			A3	B2	C68	D3
			A4	B3		D4
			A5			D5
Outras	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, comentarios de sentenzas, presentación escrita dun traballo, etc. Estas actividades só serán avaliadas para as/os alumnas/os que se sometan a avaliación continua. Ademais, valorarase especialmente a participación activa do alumnado, tanto nas clases maxistras como nos mencionados "Seminarios". Ditas actividades suporán o 10% da cualificación final das/os alumnas/os que se someten a avaliación continua. Resultado de aprendizaxe: Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do Dereito tributario da Unión Europea e internacional	10	A2	B1	C67	D1
			A3	B2	C68	D3
			A4	B3		D4
			A5			D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade de exame

1.-Ao comezo de curso, a/o alumna/o deberá manifestar a súa intención de acollerse a o sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores de a materia proporcionaranlle un documento que a/o alumna/o deberá cubrir e asinar en un determinado prazo.

2.- A/o alumna/o que se acolla a o sistema de avaliación continua, entregando o citado documento, será evaluado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final escrita de resposta curta (20%), probas de avaliación continua tipo test (70%) e outras (10%).

Pero a/o alumna/o, que logo de someterse as probas de avaliación continua tipo test -e tendo en conta as outras probas realizadas e a participación activa- obtivese unha nota final mínima de 5 sobre 10, non estará obrigada/o a realizar a proba escrita de resposta curta como requisito necesario para superar a materia.

3.- Para as/os alumnas/os que NON se sometan a o sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representará o 100% da súa cualificación.

Segunda oportunidade de exame

1.- As/os alumnas/os que se someteron a o sistema de avaliación continua conservarán, para a segunda oportunidade de exame, a nota obtida a o longo de o curso (e que derivará de as probas de avaliación continua tipo test -70%- e de outras -10%-). En consecuencia, só terán que realizar unha proba escrita de resposta curta, que representará o 20% da nota final, e que se sumará a nota obtida mediante avaliación continua.

2.- Para as/os alumnas/os que NON se someteron a o sistema de avaliación continua, a proba escrita de resposta curta representará o 100% da súa nota.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE CONCORRAN A A CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

O exame de fin de carreira consistirá en unha proba escrita de resposta curta que representará o 100% de a nota de as/os alumnas/os que concorrán a devandito exame.

As datas e horarios de as probas de avaliación de as diferentes convocatorias son as especificadas en o calendario de probas de avaliación aprobado por a Xunta de a Facultade de Dereito para o curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ ROYO, F. (Director), **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, Última edición, Tecnos, 2018

Bibliografía Complementaria

CARMONA, N. (Director), **Convenios fiscales internacionales y fiscalidad de la Unión Europea**, Última edición, CISS, Última edición

COLLADO YURRITA, M.A. (Director), **Estudios sobre fiscalidad internacional y comunitaria**, Colex, 2005

DE JUAN CASADEVALL, J., **El principio de no discriminación fiscal como instrumento de armonización negativa**, Aranzadi, 2010

FALCÓN Y TELLA, R. y PULIDO GUERRA, E., **Derecho Fiscal Internacional**, Última edición, Marcial Pons, Última edición

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Dereito internacional público/O03G081V01303

Dereito financeiro e tributario I/O03G081V01603

Dereito financeiro e tributario II/O03G081V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Litigación internacional e sostibilidade				
Materia	Litigación internacional e sostibilidade			
Código	003G081V01915			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Profesorado	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Correo-e	jagonje@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese achegar ao alumnado ao fenómeno do denominado desenvolvemento sustentable desde a perspectiva xurídica internacional			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C48	CEI 1 - Comprender e coñecer o conxunto normativo internacional da sustentabilidade composto por convenios e por regulación ou formularios promovidos por organizacións non gobernamentais.
C49	CEI 2- Ser capaz de identificar os problemas xurídicos propios do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable, abordando a súa solución de modo interdisciplinar, así como ser capaz de interpretar e analizar críticamente os aspectos xurídico-técnicos propios da litigación internacional.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e poder manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	A2	B1	C48	D1
	A3	B2	C49	D2
	A4	B4		D5
	A5			

Contidos	
Tema	
TEMA 1. ASPECTOS XERAIS	1. Concepto, historia e fontes do desenvolvemento sustentable. 2. Desenvolvemento sustentable e Dereito internacional privado: Estados ou empresas en relacións de internacionalidade cos cidadáns.
TEMA 2. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE MEDIO AMBIENTE.	1. O Dereito internacional ambiental. 2. A responsabilidade civil internacional por danos ao medio ambiente.
TEMA 3. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE DEREITOS HUMANOS	1. Dereito internacional privado e protección dos Dereitos humanos. 2. Estranxeiría e Dereitos humanos.
TEMA 4. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE CONSUMO.	1. En relación coa protección internacional dos consumidores. 2. En relación coas accións colectivas internacionais.
TEMA 5. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE TRABALLO.	1. En relación coa protección internacional do traballador. 2. En relación co traballador estranxeiro.

TEMA 6. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN INTERNACIONAL SOBRE PROPIEDAD INTELECTUAL.

1. En relación coa defensa do patrimonio tradicional a través da propiedade intelectual.
2. En relación coa propiedade intelectual como monopolio da industria cultural.

TEMA 7. SUSTENTABILIDADE E LITIGACIÓN SOBRE INVESTIMENTOS ESTRANXEIROS.

1. En relación cos aspectos materiais do Dereito internacional de investimentos.
2. En relación cos aspectos procesuais da arbitrase de investimentos.

Tema 8. LITIXIOS INTERNACIONAIS ENTRE ESTADOS RELATIVOS Ao DESENVOLVEMENTO SUSTENTABLE

-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15.7	15.7	31.4
Debate	5.2	5.2	10.4
Lección maxistral	31.5	31.5	63
Probas de resposta curta	1.1	12.1	13.2
Resolución de problemas	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral..
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado recibe atención personalizada nas titorías
Resolución de problemas	O alumnado recibe atención personalizada nas titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Debate	A valorarse a asistencia a clase, evidénciase así a adquisición das competencias por parte do alumnado. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	20	A4 D1
Probas de resposta curta	Realízanse distintas probas teóricas de resposta curta ao longo do curso, para evidenciar que o alumnado adquire as competencias sinaladas. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	40	A2 B1 C48 A3 B2 A5 B4
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece e pode manexar as normas e a xurisprudencia relativa aos litixios sobre sustentabilidade que presentan elemento estranxeiro	40	B4 C49 D2 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

En avaliación continua, realizarase un mínimo de dous parciais liberatorios que valerán un 40% de a nota final.

Ademais, realizaranse polo menos dúas probas de tipo práctico que valerán outro 40% da nota final.

O 20% restante da nota procederá da asistencia a clase e da participación nos debates e nas actividades que se organicen.

O alumnado que non supere a avaliación continua ou que non a siga por calquera motivo, deberá superar o exame final

teórico práctico por valor de o 100% da nota, segundo as convocatorias que se publiquen por parte do decanato da Facultade para o curso 2018-19. Este sistema aplicarase tamén na avaliación de xullo e nas demais avaliacións finais previstas, como a extraordinaria de fin de carreira.

O alumnado que, a xuízo do profesor, incumpla o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo en relación coa realización de probas, será automaticamente expulsado da avaliación continua, sen prexuízo de outras accións que poidan derivar da súa conduta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Garcimartín Alférez, Francisco J., **derecho internacional privado**, 3ª, civitas, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernandez Rozas, José Carlos, **derecho internacional privado**, 9ª, Civitas-Thomson Reuters, 2016

Calvo Caravaca, Alfonso Luis, **derecho internacional privado**, 14ª, Comares, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Téñase en conta que os contidos previstos no apartado correspondente desta guía docente desenvolven os descritores básicos da materia incluídos na memoria do grao en Dereito, sendo a correspondencia entre ambos os como segue:

- Caracterización básica do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable (Tema 1 pregunta 2)
- Litigación internacional e dimensión ambiental: aspectos xerais (Tema 2 pregunta 1)
- Litigación internacional e dimensión ambiental: casos paradigmáticos (Tema 2 pregunta 2).
- Litigación internacional e dimensión social: aspectos xerais. (Tema 5)
- Litigación internacional e dimensión social: casos paradigmáticos. (Tema 4))
- Arbitraje internacional e sustentabilidade: aspectos xerais. (Tema 8)
- Arbitraje internacional e sustentabilidade: casos paradigmáticos (Temas 6 e 7).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Argumentación e interpretación xurídica				
Materia	Argumentación e interpretación xurídica			
Código	003G081V01921			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Profesorado	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura ten como obxectivo ofrecer ferramentas teóricas para mellorar as prácticas argumentativas e interpretativas dos alumnos.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C58	CEI 11 - Coñecer as principais teorías da interpretación e da argumentación xurídica contemporáneas.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O obxectivo básico desta materia é a utilización da lóxica e da argumentación xurídica para a resolución pacífica dos conflitos sociais.	A1	B1	C58	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contidos
Tema

I. DESACUERDOS E DEBATES	1. O concepto de desacuerdo 1.1 Clasificación de desacuerdos 1.2 Análise de desacuerdos 2. Desacuerdos non genuinos 2.1 Desacuerdos meramente verbales 2.2 Definición e desacuerdos verbales 3. Intercambios argumentativos 3.1. Diferenzas de opinión 3.2 Desacuerdos e debate 4. A argumentación en debates
II. ARGUMENTACIONES XURÍDICAS	1. Identificación e reconstrución de argumentos 2. A reconstrución de argumentaciones 3. Un caso paradigmático de razonamiento xurídico: a sentenza xudicial 4. Sentenza xudicial e cuestións estereotipadas 5. Reconstrución de argumentaciones xudiciais
III. LÓXICA DEDUCTIVA	1. Validez e forma lóxica 2. Argumentos deductivos simples 2.1 O modus ponens 2.2 O modus tollens 2.3 O argumento hipotético 2.4 O argumento disyuntivo 2.5 O dilema 3. Argumentos deductivos complexos 4. As cadeas deductivas 5. As formas válidas complexas 5.1 A redución ao absurdo 6. Silogismos
IV. LÓXICA INDUCTIVA	1. O ámbito da probabilidade 2. Que é un argumento inductivo? 3. Algunhas concepcións erróneas sobre a inducción 4. A forza inductiva dun argumento 5. Inducción e probabilidade e 6. Argumentos inductivos 7. As formas inductivas máis usuais na práctica xurídica 7.1 Inferencias por enumeración 7.2 A analogía 7.3 A abducción
V. LÓXICA INFORMAL	1. As falacias na argumentación xurídica 2. Un modelo dialógico e normativo 2.1 Diálogo racional 2.2 Regras positivas e negativas 2.3 A carga da proba en debates orais 3. Falacias non formais 3.1 A apelación á autoridade 3.2 Os ataques persoais 4. Interrogatorios 4.1 Preguntas, contestaciones e respostas 4.2 Tipos de preguntas 4.3 Orzamentos, preguntas e falacias 4.4 Avaliación de interrogatorios
VI. TEORÍAS DA ARGUMENTACIÓN	1. As teorías da argumentación jurídica contemporáneas 2. Principios constitucionais e argumentación jurídica 3. Modelos descriptivos e normativos 3.1 A teoría de Aarnio 3.2 A teoría de Alexy 3.3 A teoría de McCormick 3.4 A teoría de Toulmin 4. A retórica 4.1 Tópica e retórica 4.2 Perelman e a nova retórica

VII. TEORÍAS DA INTERPRETACIÓN

1. Que é interpretar?
2. Interpretación e significado
3. As teorías contemporáneas da interpretación jurídica
 - 3.1 A posición de Kelsen
 - 3.2 A posición de Ross
 - 3.3 A posición de Hart
 - 3.4 A posición de Dworkin
4. Interpretación e dogmática jurídica
5. Interpretación e aplicación do dereito
6. Interpretación e argumentación
 - 6.1 Argumentos interpretativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	3	12.2	15.2
Resolución de problemas	16	24	40
Lección maxistral	26	40.8	66.8
Práctica de laboratorio	6	5	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Resolución de problemas	Realización de tarefas de comprensión a partir da aplicación dos coñecementos adquiridos a situacións de relevancia práctica.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	15	A1 A2	B1 B2	C58	D1
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais.					
Práctica de laboratorio	Probas de avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. Os alumnos deberán resolver as actividades expostas, aplicando os contidos teóricos e prácticos da materia.	15	A1 A3 A4	B3 B4	C58	D1 D4
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais					
Exame de preguntas de desenvolvemento	Aplicación dos coñecementos da materia a situacións de relevancia práctica.	70	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C58	D1 D2 D3 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais					

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES EN A 1ra. EDICIÓN DE ACTAS. Parte teórica e parte práctica: para superar a materia de Argumentación e interpretación xurídica será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica. As probas están especificadas nos apartados anteriores.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTE EN A 1ra. EDICIÓN DE ACTAS. Proba obxectiva consistente en un exame final de a materia.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2da. EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA. A adquisición de competencias en a segunda oportunidade se evaluará a través de unha proba obxectiva consistente en un exame final de as competencias. En as probas sinaladas se evaluarán as competencias non adquiridas previamente. Conservaranse as partes -teórica ou práctica de a materia aprobadas en a avaliación continua.

Os días e horarios de as probas de avaliación de as diferentes convocatorias son as especificadas en o calendario de exames aprobado por a Xunta de Facultade de a Facultade de Dereito para o curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Argumentación en debates**, SPUV,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción a la lógica jurídica**, Ediciones Suárez,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **El imperio de la interpretación**, Dykinson,
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
- Atienza, Manuel, **Las razones del derecho**, CEC,
- García Amado, Juan Antonio, **El derecho y sus circunstancias. Nuevos ensayos de filosofía jurídica**, Universidad del Externado,
- Feteris, Evelin, **Fundamentos de la argumentación jurídica. Revisión de las teorías sobre la justificación de las decisiones judiciales**, Universidad del Externado,
- Copi, Irving M., y Cohen, Carl, **Introducción a la lógica**, Limusa,
- Lifante Vidal, Isabel, **La interpretación jurídica en la teoría del derecho contemporánea**, CEC,
- Marmor, Andrei, **Interpretación y teoría del derecho**, Gedisa,
- Aarnio, Aulis, **Lo racional como razonable. Un tratado sobre la justificación jurídica**, CEC,
- Hernández Marín, Rafael, **Interpretación, subsunción y aplicación del derecho**, Marcial Pons,
- Iturralde Sesma, Victoria, **Aplicación del derecho y justificación de la decisión judicial**, Tirant lo Blanch,
- Vernengo, Roberto, **La interpretación literal de la ley**, Abeledo-Perrot,
- Gimeno Presa, María Concepción, **Interpretación y derecho. Análisis de la obra de Riccardo Guastini**, Universidad del Externado,
- Guastini, Riccardo, **Distinguiendo. Estudios de teoría y metateoría del derecho**, Gedisa,
- Alexy, Robert, **Teoría de la argumentación jurídica. La teoría del discurso racional como teoría de la fundamentación jurídica**, CEC,
- Rodríguez Boente, Sonia, **La justificación de las decisiones judiciales. El artículo 120.3 de la Constitución Española**, SPUSC,
- Perelman, Chaim, **Tratado de la argumentación. La Nueva Retórica**, Gredos,
- Atienza, Manuel, **Tratado de argumentación jurídica**, Trotta,
- Gascón Abellán, Marina, **Argumentación jurídica**, Tirant lo Blanch,
- Bonorino, Pablo (ed.), **Argumentación, derecho y justicia**, Eolas,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón**

Materia	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón			
Código	O03G081V01922			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bravo Bosch, María José			
Profesorado	Bravo Bosch, María José			
Correo-e	bravobosch@uvigo.es			
Web				
Descrición	Esta materia ten por obxecto o estudo das peculiaridades do dereito angloamericano xeral			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C79	CEI 32 - Coñecer as diferenzas entre os dous grandes sistemas xurídicos contemporáneos: o sistema romano-canónico europeo e o CommonLaw.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Trátase de realizar unha análise comparativa entre os máis importantes sistemas xurídicos imperantes no mundo actual: o anglosaxón e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano, nun intento de coñecer comparativamente a diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade.	A1	B1	C79	D2
	A2	B2		D3
	A3	B4		D4
	A4			
	A5			

Contidos

Tema

I. O RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL E A FORMACION DUN DEREITO COMUN EUROPEO (SÉCULOS XII a XV)

Tema1.- SUPOSTOS CULTURAIS E POLITICOS DO RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL

1.- Significación do fenómeno na cultura xurídica europea. 2.- Elementos configuradores da identidade político-cultural do Medievo.

Tema 2.- A TRADICION XURIDICA ROMANO CANONICA

1.- Asimilación científica do dereito romano-xustiniano. 2.- Formación dun sistema de dereito común romano-canónico por obra da xurisprudencia. 3.- Difusión do dereito común romano-canónico no continente europeo como fenómeno cultural.

Tema 3. A TRADICION XURIDICA DO COMMON LAW E A EQUITY

1.- Configuración xudicial do dereito inglés. 2.- Incidencia da tradición xurídica romano-canónica na formación do dereito inglés.

II. O DEREITO COMPARADO

Tema 4.- HISTORIA DO DEREITO COMPARADO.

1.- O século XIX. 2.- O periodo de 1918 a 1945. 3.- A época actual. 4.- Funcións do dereito comparado. 4.1.- Unificación do dereito. 4.2.- Entendemento internacional. 4.3.- Un mellor coñecemento do dereito nacional.

III. FAMILIAS XURÍDICAS.

Tema 5. O CONCEPTO DE FAMILIA XURÍDICA.

1. Agrupamento dos dereitos en familias. 2. Elementos variables e constantes no dereito. 3. Criterio para a clasificación dos dereitos en familias.

Tema 6. AS FAMILIAS XURÍDICAS DO MUNDO CONTEMPORÁNEO.

1. Familia romano-xermánica. 2. Familia do Common Law. 3. Relación entre estas dous familias. 4. Familia dos laws e da Equity. 4.1.- Carácter fundamental da distinción. 4.2.- Aplicacións da Equity. 4.3.- A Equity dende 1875. 5.- Importancia do dereito adxectivo. 6.- A norma xurídica (legal rule).

Tema 7.- A FAMILIA DO COMMON LAW (1): ESTRUCTURA DO DEREITO INGLÉS

1.- Orixinalidade das categorías e conceptos do dereito inglés. 2.- Explicación histórica da estrutura do dereito inglés. 3.- Función das universidades. 4.- Common Law e Equity.

Tema 8.- A FAMILIA DO COMMON LAW (2): FONTES DO DEREITO

1.- A Lei. 1.1.- A Lei elemento extraño no dereito inglés. 1.2. Importancia actual da Lei. 2.- O costume. 3.- O precedente Xurisprudencial. 4.- Os principios xurídicos.

Tema 9.- A FAMILIA DO COMMON LAW (3): ORGANIZACIÓN DA XUSTICIA INGLESA

1.- Os tribunais ordinarios. 1.1.- Os tribunais inferiores. 1.2.- Os tribunais superiores. 2.- As restantes xurisdiccións. 3.- O Ministerio Público. 4.- Os profesionais. 4.1.- Barristers. 4.2.-Solicitors.

Tema 10.- A FAMILIA DO COMMON LAW (4): O PROCEDEMENTO PENAL INGLES

1. - Principios xerais. 2. - Clasificacións dos delitos. 3.- As penas. 4.- Reglas especiais do procedemento criminal. 4.1.- Iniciación do proceso. 4.2.- Vista preliminar. 4.3.- O procedemento rápido. 5.- Os xuícos con xurado. 5.1.- O xurado. 5.2.- A vista oral. O discurso de apertura.5.3.- As probas. 5.4.- O discurso final. 5.5.- A sentenza.

Tema 11.- A FAMILIA DO COMMON LAW (5): O PROCEDEMENTO CIVIL INGLES.

1.- Principios xerais. 2.- A demanda. 3.- A fase interlocutoria. 4.- A vista oral. 5.- As sentencias e los fallos: a doutrina do precedente. 6.- A execución das sentencias. 7.- O recurso de apelación.

Tema 12: A FAMILIA DO COMMON LAW (6): ALGUNHAS INSTITUCIÓNS TÍPICAS DO COMMON LAW.

1.- Os dereitos reais. 1.1.- O dereito de propiedade: a terra como obxecto da propiedade. 1.2.- Dereitos legais e de equidade sobre inmobles. 1.3.- A propiedade dos bens mobles. (Chattels). 1.4.- Enaxenación da propiedade. 2.- Administracións (trusts). 2.1.- Reglas para a administración dos trusts. 2.2.- Salvaguardas dos trusts. 3.- Torts.

Tema 13. -O COMMON LAW NOS EEUU DE AMÉRICA.

1.- O dereito nos Estados Unidos de América. 1.1.- Factores históricos de diferenciación. 1.2.- Estructura do Dereito nos Estados Unidos. 1.3.- Fontes do Dereito.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33	58	91
Resolución de problemas de forma autónoma	17.5	39.5	57
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	En cada sesión maxistral a profesora expoñerá unha lección do temario. Se aclararán as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar o aprendizaxe do alumnado.

Resolución de problemas de forma autónoma

De cando en vez, se plantexará un caso práctico para resolver na aula, e tamén se plantexarán problemas derivados dunha sentenza do Common Law inglés e dos EEUU de América.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na sesión maxistral se permiten preguntas ante as dúbidas que xurdan
Resolución de problemas de forma autónoma	Na resolución de problemas se fará unha atención personalizada para cada persona que teña dúbidas con respecto aos casos prácticos plantexados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os alumnos responderán por escrito un exame sobre o temario desenvolvido ao longo do curso, que conterá dous ou máis preguntas de desenvolvemento longo, sobre os máis importantes sistemas xurídicos imperantes no mundo actual.	50	A1 A2 A4 A5	B1 B2	C79 D2 D3 D4	
	Resultado de aprendizaxe: coñecemento comparativo da diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade, o anglosaxón e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano.					
Práctica de laboratorio	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas. Discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións, sobre o sistema xurídico do Common Law, tanto o inglés como o norteamericano,	50	A2 A3	B4	C79 D3	
	Resultado de aprendizaxe: coñecemento comparativo da diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade, o anglosaxón, e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano.					

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS: 50% asistencia a clases con discusión, participación e elaboración de documentos, casos prácticos e conclusións sobre o Common Law, 50% exame escrito.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS: 100% resultado do exame escrito final.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA : 100% resultado exame escrito final.

O exame escrito final conterá dous ou tres preguntas longas, e un caso práctico da materia que veremos durante todo o curso, parecido aos que plantexaremos durante as clases.

As datas para os exames de Sistemas Xurídicos Contemporáneos son as que fixe a Xunta de Facultade para o curso 2018/2019.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CUÑADO DE CASTRO, F., GÁMEZ GONZÁLEZ, R., **Introducción al Common Law**, 2017, Thomson Reuters- Aranzadi, 2017

Bibliografía Complementaria

ALISTE SANTOS, TOMÁS J., **Sistema de Common Law**, 2013, Editorial Ratio Legis, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito de defensa da competencia				
Materia	Dereito de defensa da competencia			
Código	003G081V01923			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado Dereito público			
Coordinador/a	Paula Pombar, Mercedes de			
Profesorado	Conde Fernández, Francisco Paula Pombar, Mercedes de			
Correo-e	mfdepaula@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudo das institucións xurídicas básicas que participan na protección da competencia, tanto desde un punto de vista privado como público.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C63	CEI 16 - Coñecer de forma sistemática contidos propios do Dereito de Defensa da Competencia relacionados co Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais e identificar os contidos propios do Dereito de Defensa da Competencia relacionados co Dereito Mercantil manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais.
C64	CEI 17 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran un expediente administrativo de defensa da competencia e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a da persoa interesada, así como de identificar as situacións de restrición da competencia no mercado, de solucionarlas segundo a normativa aplicable e de prever situacións que atenten contra o dereito á libre competencia.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia			Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	A1	B1	C63	D1
	A3	B3	C64	D2
	A4	B4		D5

Contidos
Tema

BLOQUE *I: DEREITO PRIVADO DA LIBRE COMPETENCIA

***I. FUNDAMENTOS DO DEREITO DA LIBRE COMPETENCIA.**

***II. REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO ESPAÑOL E COMUNITARIO**

***III. CONDUTAS PROHIBIDAS**

1. Condutas colusorias
2. Abuso de posición dominante
3. Falseamento da libre competencia por actos desleais
4. Excepcións ás condutas prohibidas
5. Consecuencias civís. Aplicación xudicial privada do Dereito da libre competencia

***IV. CONDUTAS CONTROLADAS**

1. Concentracións económicas
2. Axudas públicas

BLOQUE *II: DEREITO PÚBLICO DA COMPETENCIA

***I. A DEFENSA DA COMPETENCIA COMO MANIFESTACIÓN DA CHAMADA ORDE PÚBLICA ECONÓMICO.**

***II. A REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO COMUNITARIO E ORDENAMENTO ESPAÑOL.**

***III. A ORGANIZACIÓN ADMINISTRATIVA DA COMPETENCIA.**

1. Aspectos xerais e competenciais.
2. A Comisión Nacional dos Mercados e a Competencia
3. A organización autonómica
4. A resolución dos conflitos que se susciten entre o ámbito de actuación dos órganos estatais e autonómicos de defensa da competencia

***IV. PROCEDEMENTO NACIONAL**

1. Disposicións xerais
2. Procedemento sancionador
3. Procedemento de control de concentracións económicas
4. Procedemento de control de axudas ilegais

***V. REXIME SANCIONADOR**

VIN. REFERENCIA Ao PROCEDEMENTO E SANCIÓN NO DEREITO COMUNITARIO.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	32.5	65	97.5
Presentación	10	10	20
Estudo de casos	10	10	20
Probas de resposta curta	2	10.5	12.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Estudo de casos	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.

Estudo de casos	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Asistencia e participación activa. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	5	A3 A4	B3 B4	D1
Presentación	Exposición e debate de casos e situacións vinculados ó Dereito de Defensa da Competencia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	10	A3 A4	B1 B3 B4	D1 D2 D5
Estudo de casos	Exporanse situacións ou problemáticas xa dadas, ou que poidan darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións... Teranse en conta as formulacións, interpretacións e razoamentos que se poñan de manifesto no desenvolvemento dos casos prácticos. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	15	A3 A4	B1 B3 B4	D1 D2 D5
Probas de resposta curta	Todos os alumnos, con independencia do sistema que adopte (avaliación continua ou non), deberá realizar unha proba obxectiva, sobre os contidos da materia. Inclúranse preguntas directas sobre aspectos concretos. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións propios do Dereito de Defensa da Competencia, manexar con soltura o sistema de fontes relativo ao devandito ámbito e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	70	A1 A4	B1 B4	C63 C64 D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlles un documento que aqueles deberán cubrir e asinar.

Primeira oportunidade de exame

(convocatoria de Xaneiro)

A.- O/o alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua

deberá asistir regularmente ás clases presenciais e será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba (asistencia, estudo/resolución de casos, exposicións -30% da cualificación- e proba final obxectiva -70%-). Estes alumnos nunca serán avaliados mediante un exame final que represente o 100% da cualificación da materia.

B.- O/o alumno/a que non cubra e firme o documento presentado

polos profesores da materia, ao comezo do curso, non terá dereito a ser avaliado de acordo cun sistema de avaliación continua. Por tanto, estes alumnos deberán someterse a unha proba final obxectiva (exame final) que representará o 100%

da súa cualificación final.

Segunda oportunidade de exame

(convocatoria de Xullo)

No exame da convocatoria de Xullo só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración dependerá de se o alumno acolleuse ao sistema de avaliación continua (70% da cualificación final), ou non (100% da súa cualificación).

Así, aos alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua, conservaráselles a nota do devandito sistema. Isto é, se o/o alumno/a non aprobase a materia na convocatoria de Xaneiro (primeira oportunidade de exame), non por iso perdería a cualificación obtida ao longo do proceso de avaliación, xa que se lle conservaría dita nota.

Con todo, se o/o alumno/a non aprobase a materia nos dous citados exames do curso académico (Xaneiro e Xullo), pasando a outro curso académico diferente, tería que, obrigatoriamente, someterse de novo ao proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Con iso quérese pór de manifesto que as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun curso académico para outro.

Convocatoria de Fin de Carreira:

No exame da convocatoria de Fin de Carreira só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración será o 100% da cualificación final.

DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓN: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifiquen no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BELLO MARTÍN-CRESPO, M^a. P. / HERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, F. (Coords.), **Derecho de la libre competencia comunitario y español**, Aranzadi-Thomson, 2009

BENEYTO, J. M^a / MAÍLLO, J. (Dirs.), **La nueva Ley de Defensa de la Competencia: análisis y comentarios**, Bosch, 2009

BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A., **Apuntes del Derecho Mercantil**, última edición, Aranzadi-Thomson,

BROSETA PONT, M. / MARTINEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Tecnos,

CAMPUZANO LAGUILLO, A. B. / PALOMAR OLMEDA, A. / CALDERÓN, C., **El Derecho de la competencia**, Tirant lo Blanch, 2015

GARCÍA-CRUCES, J. A. (Dir.), **Tratado de Derecho de la competencia y de la publicidad, T. I**, Tirant lo Blanch, 2014

JIMENEZ SANCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A., (Coords.), **Derecho Mercantil, Volumen 2**, última edición, Marcial Pons,

LOMA-OSORIO LERENA, D., (Coord.), **Tratado de Derecho de la competencia**, Aranzadi-Thomson Reuters, 2013

MASSAGUER, J. / FOLGUERA, J. / SALA ARQUER, J.M. / GUTIÉRREZ, A. (Dirs.), **Comentario a la Ley de Defensa de la Competencia**, 3^a ed., Civitas-Thomson, 2012

ODRIOZOLA, M. (Dir.) / IRISSARY, B. (Coord.), **Derecho español de la competencia: comentarios a la Ley 15/2007, Real Decreto 261/2008 y Ley 1/2002**, Bosch, 2008

ORTIZ BLANCO, L. / MAÍLLO GONZÁLEZ-ORÚS, J. / IBÁÑEZ COLOMO, P. / LAMADRID DE PABLO, A., **Manual de Derecho de la competencia**, Tecnos, 2008

PAREJO ALFONSO, L. / PALOMAR OLMEDA, A. (Dirs.), **Derecho de la Competencia. Estudios sobre la Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia**, La Ley, 2008

SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Aranzadi-Thomson Reuters,

SIGNES DE MESA, J. I. / FERNÁNDEZ TORRES, I. / FUENTES NAHARRO, M., **Derecho de la competencia**, Civitas Thomson-Reuters, 2013

Bibliografía Complementaria

BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A. (Dir.), **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea**, Aranzadi-Thomson, 2007

SORIANO GARCÍA, J. E., **La defensa de la competencia en España**, Iustel, 2007

GUTIÉRREZ HERNÁNDEZ, A. / VIDAL MARTÍNEZ, P., **Legislación sobre Derecho de la competencia español y de la Unión Europea**, Aranzadi-Civitas, 2015

VARELA CARID, F. (Coord.), **Estudios sobre la nueva Ley de la Competencia. Análisis desde la perspectiva gallega**, Xunta de Galicia, 2010

MUÑOZ MACHADO, S. y ESTEVE PARDO, J. (Dirs.), **Derecho de la regulación económica, Vol. I (Fundamentos e instituciones de la regulación)**, Iustel, 2009

ARROYO APARICIO, A., **La aplicación descentralizada de los arts. 81 y 82 del Tratado CE según el Reglamento CE núm. 1/2003**, en **Estudios de Derecho de la competencia** (Coord. Font Galán, J. I. y Pino Abad, M.), Marcial Pons, 2005, pp. 249-272

ARROYO APARICIO, A., **Capítulo IV: Procedimiento y sanciones para las prohibiciones de los artículos 81 y 82 TCE**, en **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea** (Dir. Bercovitz, A.), Aranzadi-Thomson, 2007, pp. 121-142

COSCULLUELA MONTANER, L. y LÓPEZ BENÍTEZ, M., **Derecho público económico**, Iustel, 2009

GUILLEN CARAMÉS, J., **Libre competencia y Estado autonómico**, Marcial Pons, 2005

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito administrativo II/O03G081V01503

Dereito mercantil I/O03G081V01502

Dereito mercantil II/O03G081V01702

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal e procesual de menores				
Materia	Dereito penal e procesual de menores			
Código	003G081V01924			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abordaranse cuestións relativas ao Dereito penal e procesual de Menores a partir do estudo promenorizado da Lei Orgánica de Responsabilidade Penal do Menor.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C71	CEI 24 - Coñecer as particularidades do dereito penal e procesual de menores
C72	CEI 25 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos penais e procesuais e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da LO de Responsabilidade Penal do Menor e o seu regulamento de desenvolvemento.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores.	A2 B3 C71 D1
	A3 B4 C72 D3
	D5
O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	A2 B3 C71 D1
	A3 B4 C72 D3
	D5

Contidos
Tema

1. ORIXE E EVOLUCIÓN DO DEREITO PENAL DE MENORES	1.1. Concepto e evolución 1.1.1. Dereito penal e Dereito penal do menor 1.1.2. Modelos de xustiza xuvenil 1.1.3. Concepto de menor e criterios para a súa determinación 1.1.4. Consideracións criminolóxicas sobre mozas e menores no ámbito da delincuencia 1.1.4.1. Tipoloxía da delincuencia 1.1.4.2. Análise estatística e valoración 1.1.4.3. Valoración da percepción social da delincuencia xuvenil 1.2. O Dereito penal de menores no plano internacional 1.3. Orixes e evolución do Dereito penal de menores en España 1.3.1. A Lei de Tribunais Tutelares de Menores de 1948 1.3.2. Precedentes inmediatos da normativa actual: A Lei Orgánica 4/1992, de 5 de xuño (Lei Orgánica Reguladora da Competencia e Procedemento dos Xulgados de Menores) 1.3.3. A normativa sobre menores no Código Penal de 1995. 1.3.4. Lei Orgánica 5/2000 e as súas posteriores reformas.
2. PRINCIPIOS INFORMADORES E ORZAMENTOS BÁSICOS DE APLICACIÓN DA LORPM	2.1. Principios informadores da LORPM 2.1.1. Natureza penal/sancionadora-educativa 2.1.2. Vías de desjudicialización: conciliación e reparación 2.1.3. Sistema de garantías 2.1.4. Diferenciación de tramos a efectos procesuais e sancionadores 2.2. Orzamentos básicos para a aplicación da LORPM 2.2.1. Ámbito de aplicación 2.2.2. Bases da responsabilidade dos menores.
3. AS MEDIDAS E A SÚA EXECUCIÓN NA LORPM	3.1. Consecuencias xurídico-penais: as medidas 3.1.1. Clases de medidas 3.1.2. Períodos das medidas, criterios de elección e de imposición 3.1.3. Regras xerais de aplicación e duración das medidas 3.1.4. Regras especiais de aplicación e duración das medidas 3.2. Principios e competencia na execución das medidas 3.2.1. Competencia xudicial 3.2.2. Competencia administrativa 3.3. Regras (xerais) para a execución das medidas 3.3.1. Liquidación da medida e traslado do menor a un centro 3.3.2. Refundición de medidas impostas 3.3.3. Expediente persoal da persoa sometida á aplicación dunha medida 3.3.4. Informes sobre a execución 3.3.5. Quebrantamento da execución 3.3.6. Substitución das medidas 3.3.7. Presentación de recursos 3.3.8. Cumprimento da medida 3.4. Regras para a execución das medidas privativas de liberdade 3.4.1. Centros para a execución das medidas privativas de liberdade 3.4.2. Principio de resocialización 3.4.3. Dereitos dos menores internados 3.4.4. Deberes dos menores internados 3.4.5. Información e reclamación 3.4.6. Medidas de vixilancia e seguridade 3.4.7. Réxime disciplinario.
4. NÚCLEO DA DELINCUENCIA XUVENIL	4.1. O acoso escolar 4.2. O fenómeno das bandas xuvenís 4.3. Os menores de idade e as novas tecnoloxías
5. PROCESO PENAL DE MENORES: CUESTIÓN XERAIS E SUXEITOS INTERVINIENTES	5.1. A Xustiza Restaurativa. 5.2. Suxeitos intervinientes no proceso penal de menores. 5.2.1. Os órganos xurisdiccionais. 5.2.2. O Ministerio Fiscal. 5.2.3. A Policía Xudicial. 5.2.4. O Equipo Técnico. 5.2.5. O menor e o letrado do menor. 5.2.6. A vítima e o prexudicado. 5.2.7. As Administracións Públicas.

6. O EXPEDIENTE DE REFORMA

- 6.1. Cuestións xerais.
- 6.2. Recepción da notitia criminis polo Ministerio Fiscal.
- 6.3. As Dilixencias Preliminares.
- 6.3.1. O desistimiento do art. 18 LORPM.
- 6.4. A actividade instrutora.
- 6.4.1. As dilixencias de instrución.
- 6.4.2. As medidas cautelares.
- 6.5. A conclusión do expediente de reforma.
- 6.5.1. O sobresemento do art. 19 LORPM.

7. A FASE INTERMEDIA OU DE ALEGACIÓNS

- 7.1. Cuestións xerais.
- 7.2. Os escritos de alegacións. Acción civil e acción penal
- 7.2.1. A conformidade do art. 32 LORPM.
- 7.3. O sobresemento.
- 7.4. A conclusión da fase intermedia ou de alegacións.

8. A FASE DE AUDIENCIA

- 8.1. Cuestións xerais.
- 8.2. A celebración da audiencia.
- 8.2.1. A conformidade do art. 36 LORPM.
- 8.3. A publicidade da audiencia.

9. SENTENZA, RÉXIME DE RECURSOS E EXECUCIÓN DAS MEDIDAS

- 9.1. A sentenza.
- 9.2. O réxime de recursos.
- 9.3. Execución das medidas.
- 9.3.1. A suspensión da execución do fallo do art. 40 LORPM.
- 9.3.2. A substitución de medidas do art. 51 LORPM.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	18	21	39
Saídas de estudo	2	0	2
Aprendizaxe baseado en proxectos	2	0	2
Lección maxistral	26	76.5	102.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Resolución de problemas	0.5	0	0.5
Traballo	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas clases prácticas levarán a cabo actividades de: a) Resolución, de maneira autónoma por cada alumno, de casos prácticos formulados polo docente relacionados cos contidos impartidos nas clases maxistrais. b) Actividades de Role Playing relacionadas cos contidos impartidos nas clases maxistrais.
Saídas de estudo	A decisión do docente, realizaranse, ao longo do cuadrimestre, visitas o Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Nas clases prácticas, os alumnos haberán de expor ante o docente os resultados do proxecto elaborado por grupos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teórica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.
Lección maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.
Saídas de estudo	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	No sistema de avaliación continua levarán a cabo dous probas tipo test de contido teórico. A primeira proba referirase aos temas 1 a 4 e a segunda aos temas 5 a 9. Cada proba realizarase na data fixada polo profesor. A nota media de ambas as probas constituirá o 50% da cualificación final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba tipo test de contido teórico que constituirá o 50% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	50	B3	C71	C72	
Resolución de problemas	No sistema de avaliación continua levarán a cabo unha proba consistente na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9. A proba realizarase na data e hora aprobada pola Xunta da Facultade . A nota da devandita proba constituirá o 30% da cualificación final. No sistema de avaliación final realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9 e que constituirá o 50% da cualificación final. Realizarase na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	30	A2 A3	B3 B4	C72	D5
Traballo	No sistema de avaliación continua realizarase un proxecto ou traballo, en grupo e de acordo coas instrucións do profesor. Este traballo ou proxecto presentarase na data fixada polo profesor e a súa nota constituirá o 20% da cualificación final. Resultados de aprendizaxe: Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores. O coñecemento por parte do estudante das especialidades do proceso penal de menores e a súa aplicación práctica.	20	A2 A3	B3 B4		D1 D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno terá a oportunidade de ser avaliado polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de avaliación final.

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación continua?

Unicamente poderá someterse ao sistema de avaliación continua quen realice as dúas probas tipo test de contido teórico, a proba de resolución de caso práctico e o proxecto ou traballo en grupo e de acordo coas instrucións do profesor. Se algún alumno non se presenta a algunha das probas o traballo que se establecen para a avaliación continua, obterá unha nota de 0 en dita proba, aínda que continuará dentro da avaliación continua.

En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación continua?

Realizaranse as seguintes probas:

- Dous probas tipo test nas datas fixadas polo profesor. Estas probas terán un contido teórico. A nota media de ambas constituirá o 50% da cualificación final.

- Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta da Facultade. A nota desta proba

constituirá o 30% da cualificación final.

- A realización e presentación dun proxecto ou traballo en grupo e de acordo coas instrucións do profesor. O proxecto ou traballo presentárase na data fixada polo profesor. A nota desta actividade constituirá o 20% da cualificación final.

Para superar a materia polo sistema de avaliación continua, será necesario obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 nas dúas probas teóricas, na proba de resolución de caso práctico e no proxecto ou traballo en grupo.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA **NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS**

Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación final?

Poden someterse ao sistema de avaliación final os alumnos que non se presentaron á totalidade das probas previstas para o sistema de avaliación continua.

En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación final?

Realizaranse as seguintes probas:

- Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico e a nota obtida na mesma constituirá o 50% da cualificación final.

- Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 50% da cualificación final.

Para superar a materia polo sistema de avaliación final, será necesario obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba teórica e na proba de resolución de caso práctico.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA **2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA**

Realizaranse as seguintes probas:

- Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico e a nota obtida na mesma constituirá o 50% da cualificación final.

- Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 50% da cualificación final.

Para superar a materia polo sistema de avaliación final, será necesario obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba teórica e na proba de resolución de caso práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

www.iustel.com,

Pérez Machío, Ana Isabel, **El tratamiento jurídico penal de los menores infractores**, Tirant lo Blanch,

Martín López, M.ª Teresa, **Justicia con menores. Menores infractores y menores víctimas**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,

Cuello Contreras, Joaquín, **El nuevo Derecho penal de menores**, Civitas,

Mora Alarcón, José Antonio, **Derecho penal y procesal de menores (Doctrina, jurisprudencia y formularios)**, Tirant lo Blanch,

Ventas Sastre, Rosa, **Estudio de la minoría de edad desde una perspectiva penal, psicológica y criminológica**, Edersa,

Vázquez González, Carlos, **Derecho penal juvenil europeo**, Dykinson,

Vázquez González, Carlos, **Delincuencia juvenil: consideraciones penales y criminológicas**, Colex,

Sola Reche, Esteban/Hernández Plasencia, José U./Flores Mendoza, Fátima/García Medina, Pablo (Coords), **Derecho penal y psicología del menor**, Comares,

Rivero Fernández, Francisco, **El interés del menor**, Dykinson,

Polo Rodríguez, Javier José/Buendía, Huélamo, **La nueva Ley penal del menor**, Colex,

Pérez Jiménez, Fátima, **Menores infractores: estudio empírico de la respuesta penal**, Tirant lo Blanch,

García Pantoja, Félix (Dir.), **La Ley de Responsabilidad Penal del Menor. Situación actual**, Consejo General del Poder Judicial,

Ornosa Fernández, María Rosario, **Derecho penal de menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores y a su Reglamento aprobado por Real Decreto 1774/2004, de 30 de ju**, Bosch,

Martín Cruz, Andrés/Romeo Casabona, Carlos María, **Los fundamentos de la capacidad de culpabilidad penal por razón de la edad**, Comares,

López López, José Ramón/López Soler, Concepción, **Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia,

López López, Alberto Manuel, **La Ley penal del menor y el reglamento para su aplicación: comentarios, concordancias y jurisprudencia**, Comares,

Landrove Díaz, Gerardo, **Introducción al Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Landrove Díaz, Gerardo, **Derecho Penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Jorge Barreiro, Agustín/Feijoo Sánchez, Bernardo, **Nuevo Derecho penal juvenil: una perspectiva interdisciplinar: ¿qué hacer con los menores delincuentes?**, Atelier,

Iglesias Machado, Salvador, **Consideraciones de política criminal: globalización, violencia juvenil y actuación de los poderes públicos**, Dykinson,

Higuera Guimerá, Juan Felipe, **Derecho penal juvenil**, Bosch,

Herrero Herrero, César, **Delincuencia de menores. Tratamiento criminológico y jurídico**, Dykinson,

González-Cussac, J.L./Cuerda Arnau, M.ª L. (Coords.), **Estudios sobre la responsabilidad penal del menor**, Servicio de Publicaciones de la Universitat Jaume I,

González Cussac/Tamarit Sumalla/Gómez Colomer (Coords.), **Justicia penal de menores y jóvenes (análisis sustantivo y procesal de la nueva regulación)**, Tirant lo Blanch,

Gómez Rivero, Carmen (Coord.), **Comentarios a la Ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006)**, Iustel,

García Pérez, Octavio (Dir.), **La delincuencia juvenil ante los Juzgados de Menores**, Tirant lo Blanch,

Dolz Lago, Manuel Jesús, **Comentarios a la Legislación Penal de Menores: incorpora las últimas reformas legales de la LO 8/2006**, Tirant lo Blanch,

Cruz Márquez, Beatriz, **La medida de internamiento y sus alternativas en el Derecho penal juvenil**, Dykinson,

Díaz-Maroto y Villarejo, Julio (Dir.), **Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Thomson-Civitas,

Cruz Márquez, Beatriz, **Educación y prevención general en el Derecho penal de menores**, Marcial Pons,

Cervelló Donderis, Vicenta, **La medida de internamiento en el Derecho penal del menor**, Tirant lo Blanch,

García Rostán Calvín, Gemma, **El proceso penal de menores**, Aranzadi,

González Pillado, Esther, **Pocesos penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito penal I/O03G081V01302

Dereito penal II/O03G081V01402

Dereito procesual penal/O03G081V01601

Outros comentarios

Ao longo do cuadrimestre realizaranse visitas periódicas ao Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.

Recoméndase aos estudantes a asistencia ás mesmas, dada a súa gran utilidade práctica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Criminoloxía e dereito penitenciario				
Materia	Criminoloxía e dereito penitenciario			
Código	003G081V01925			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Dereito Penitenciario e Penoloxía ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudo da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencias xurídicas do encarceramento.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C76	CEI 29 - Coñecer o concepto, obxecto e funcións propias da Criminoloxía, así como as penas privativas de liberdade e o seu réxime de cumprimento.
C77	CEI 30 - Saber aplicar as técnicas da investigación criminolóxica, utilizar as regras de determinación da pena e analizar o sistema penal.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía.	A2	B1	C76	D1
Coñecer o sistema de penas.	A3	B2	C77	D3
Coñecer o sistema de execución de penas.	A5	B3		D4
		B4		D5

Contidos	
Tema	
1. A CRIMINOLOXÍA COMO CIENCIA	1.Introducción al Derecho Penal, Criminología, Penología y Derecho Penitenciario. 2. Concepto y Objeto de la Criminología. 3. Relacións con outras disciplinas 4. Funcións 5. Métodos e técnicas de investigación criminolóxica.

2. DESENVOLVEMENTO HISTÓRICO DA CRIMINOLOXÍA	1. Os distintos modelos explicativos do crime 2. Especial referencia ás teorías integradoras
3. O OBXETO DA CRIMINOLOXÍA	1. O delito 2. O delincente 3. A vítima e a victimoloxía como disciplina 4. O control social
4. A DELINCUENCIA XUVENIL	1. Extensión, evolución e estrutura da delinuencia xuvenil 2. Idade e delito: explicacións teóricas á maior criminalidade dos xóvenes 3. As bandas xuvenís 4. A prevención da criminalidade xuvenil
9. A PREVENCIÓN DO DELITO	1. Os modelos teóricos da prevención do delito 2. Avaliación dos principais programas de prevención
5. DELINCUENCIA ORGANIZADA	1. Concepto e características 2. Organizacións criminais: evolución e tipos 3. Principais manifestacións delictivas do crime organizado 4. A loita contra esta criminalidade 5. A criminalidade económica: principais manifestacións delictivas 6. A criminalidade do pescozo branco: concepto, características e resposta penolóxica
6. CRIMINALIDADE VIOLENTA	1. Agresión e violencia nos delitos contra as persoas e contra o patrimonio 2. Características do delincente violento 3. Predicción e estratexias de prevención 4. A delinuencia terrorista: concepto, causas e estratexias delictivas
7. FACTORES DE CRIMINALIDADE	1. Influencia do alcol e das drogas no delito 2. Enfermedade mental e delito 3. Delinuencia sexual 4. Violencia de xénero e malos tratos no ámbito doméstico
8. O DELITO EN ESPAÑA	1. Estadísticas oficiais 2. Enquisas de victimización 3. Estudos de autoinforme 4. A evolución da delinuencia e a reacción pública ao delito 5. Modelos y sistema de reacción ante el delito.
10. A PRISIÓN	1. Las penas. Concepto, clases y fines. 2. Las medidas de seguridad. Diferencias con las penas. 3. La pena de muerte. Historia y derecho comparado. 4. Las penas privativas de libertad. 5. Los sustitutivos penales. 6. La individualización de la pena. 7. Orígenes históricos 8. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
11. A PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
12. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario
13. O DEREITO PENITENCIARIO	1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
14. A SITUACIÓN DAS PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
15. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
16. PRESTACIÓNS DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria
17. OS CENTROS PENITENCIARIOS	1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
18. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais

19. O RÉXIME PENITENCIARIO	1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos
20. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
21. DEREITO Ó TRABALLO	1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
22. OS PERMISOS DE SALIDA	1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
23. O RÉXIME DISCIPLINARIO	1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescripción e cancelación
24. A LIBERDADE CONDICIONAL	1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación 5. La extinción de la responsabilidad penal. Los nuevos modelos de la política criminal.
25. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	17.5	26.5	44
Lección maxistral	35	70	105
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro
Resolución de problemas	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia a desenvolver durante as clases teóricas e prácticas, e que poden supor traballo autónomo do alumnado.	30	A2 B1 C77 D1 A3 B3 D3 B4 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe: Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía. Coñecer o sistema de penas. Coñecer o sistema de execución de penas.		

Exame de preguntas obxectivas	Preguntas formuladas sobre o programa da materia, repartidas en tres probas eliminatorias. No caso de non superarse algunha das probas anteriores, o alumno/a deberá presentarse o exame final coa materia non superada. Resultado de aprendizaxe: Coñecer o significado e as funcións da Criminoloxía. Coñecer o sistema de penas. Coñecer o sistema de execución de penas.	70	A5	B2	C76
-------------------------------	---	----	----	----	-----

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumnado que queira acollerse ao sistema de avaliación continua deberá manifestar a súa vontade neste sentido asinando un documento que se lle presentará a tal efecto nas primeiras semanas de clase por parte do profesor.

Realizaranse tres probas tipo test (que supoñen ó 70% da nota final) que serán eliminatorias. As dúas primeiras realizaranse o longo do curso e a derradeira realizarase na data fixada para o exame final. Ese día realizarase a terceira proba tipo test e a recuperación das probas non superadas, si fora necesario.

O 30% restante acadarase coa realización de actividades, exercicios, etc a desenvolver durante as clases prácticas e teóricas e mediante a realización de traballos que se avaliarán polo profesor.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test. Este exame representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Fernández Areválo, Nistal Burón, García Castaño, **Manual de Dereito Penitenciario**, aranzadi, 2011

Rodríguez Alonso, A., **Leccións de Dereito Penitenciario**, Comares, 2011

García-Pablos de Molina, Antonio., **Tratado de Criminología**, Tirant lo blanch, 2009

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito de danos e responsabilidade civil**

Materia	Dereito de danos e responsabilidade civil			
Código	O03G081V01926			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Abundancia Domínguez, José			
Profesorado	Abundancia Domínguez, José			
Correo-e	j.abundancia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil extracontractual, a través dos seus requisitos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C74	CEI 27- Coñecer as normas cívicas relativas ao dereito de danos e a responsabilidade civil contractual e extracontractual con especial referencia á responsabilidade por feitos alleos e á responsabilidade obxectiva imposta legalmente.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil extracontractual a través dos seus orzamentos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.	A2	B1	C74	D1
	A3	B4		D2
	A4			D3
	A5			D4
				D5

Contidos

Tema
Tema I: O Dereito de danos. O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade extracontractual. Sistemas de responsabilidade extracontractual: subxectivo e obxectivo. Normas reguladoras. O papel da xurisprudencia. O seguro de responsabilidade civil.

Tema II: Orzamentos da responsabilidade extracontractual: acción ou omisión, dano e nexos causal.

Tema III : Responsabilidade extracontractual por feitos alleos: fundamento. Os supostos do artigo 1.903 do Código civil. Responsabilidade extracontractual por danos causados por animais e cousas. A reparación do dano: exercicio da acción.

Tema IV: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente: notas comúns. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; danos nucleares.

Tema V: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: consumidores e usuarios; edificación; danos ao medio ambiente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35	35	70
Estudo de casos	17.5	12.5	30
Probas de resposta curta	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, e xerar hipótese.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, o análise dos antecedentes, condicións, etc. Dita situación ou problemática será obxecto de exposición e debate polos alumnos.	20	A3 A4 A5	B1	
Probas de resposta curta	Formulación de preguntas que abarcarán todo o contido da asignatura, e cúa resposta terá que consistir nunha ou varias palabras, o unha ou dúas frases. Resultados de aprendizaxe: Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil extracontractual a través dos seus orzamentos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.	80	B4	C74	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos asistentes á primeira avaliación das actas.-

Todos os alumnos han de facer un exame final no que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, preguntas de resposta curta. A cualificación das respostas curtas suporá un 80% da cualificación do exame.

Os alumnos que se acollan á **avaliación continua**, serán avaliados e cualificados das prácticas realizadas nas clases prácticas. A asistencia e a elaboración de casos, así como a participación na resolución dos casos na aula serán o obxecto

desa avaliación.

Os alumnos poderán **renunciar á avaliación continua** e á súa cualificación e acudir á parte práctica do exame, en igualdade de condicións cos que non se acolleron á avaliación continua.

O alumno que **non se acolla á avaliación continua** terá que resolver ademais do exame final (nas mesmas condicións que os alumnos de avaliación continua) un suposto práctico sobre a materia, que será obxecto de avaliación podendo obter unha cualificación de ata o 20% restante.

Os alumnos non asistentes á primeira edición das actas.-

Os alumnos non asistentes ao exame final non terán cualificación nesta primeira edición das actas (salvo que expresen o contrario), conservándoseles a cualificación das prácticas para a segunda edición das actas.

Os alumnos asistentes á segunda edición das actas.-

Na segunda edición, o alumno que se acolla á avaliación continua ha de realizar unha proba de resposta curta, manténdose a cualificación da práctica efectuada durante o cuadrimestre. O alumno que non se acolla á avaliación continua será avaliado e cualificado da mesma maneira que queda expresada para a primeira edición das actas.

O **exame de fin de carreira** levará a cabo da mesma maneira que o do alumno que non se acolla á avaliación continua.

Os exames celebraranse segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-2019

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, t. III, vol. II**, Última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, vol. III**, Última edición,

REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, **Lecciones de responsabilidad civil**, Última edición,

ROCA i TRÍAS, E., **Derecho de daños: textos y materiales**, Última edición,

SANTOS BRIZ, J., **La responsabilidad civil**, Última edición,

YZQUIERDO TOLSADA, M., **Sistema de responsabilidad civil contractual y extracontractual**, Última edición,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas				
Materia	Prácticas externas			
Código	003G081V01981			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Álvarez González, Susana			
Profesorado	Álvarez González, Susana			
Correo-e	sualvago@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia optativa "práctica externas" ten como obxectivo aplicar os coñecementos teóricos adquiridos no Grado en Dereito á práctica profesional			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas
C23	CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas
C33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica	A1	B1	C7	D1
	A2	B2	C23	D2
	A3	B3	C33	D3
	A4	B4		D4
	A5			D5

Contidos	
Tema	
Realización das prácticas externas	As prácticas realizaranse nas empresas, despachos, administracións e institucións públicas de interese xurídico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas externas	135	0	135
Resolución de problemas de forma autónoma	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas externas	Realización da práctica externa na empresa ou institución pública asignada ao estudante de conformidade coa normativa de prácticas externas do grado en Dereito da Facultade de Dereito da Universidade de Vigo
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e elaboración polo/a alumno/a das memorias previstas na normativa de prácticas externas da Facultade de Dereito

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Atención personalizada polo/a titor/a externo/a e académico/a
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas, durante a fase de elaboración de memorias, polo titor/a académico/a

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas externas	Informe realizado polo titor da entidade na que o estudante realice as prácticas. Resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica	50	A1	B1	C7	D1
			A2	B2	C23	D2
			A3	B3	C33	D3
			A4	B4		D4
			A5			D5
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración, presentación das memoria e avaliación polo titor/a académico/a. Resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica.	50	A1	B1	C7	D1
			A2	B2	C23	D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5			D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliaranse as competencias e aspectos non superados na primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Para cursar a materia "prácticas externas" recoméndase a superación previa de todas as materias dos cursos precedentes do Grao en Dereito para alcanzar o resultado de aprendizaxe previsto na memoria.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	003G081V01991			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Prieto, Marta			
Profesorado	Fernández Prieto, Marta			
Correo-e	mfprieto@uvigo.es			
Web	http://dereito.uvigo.es/images/files/gobierno/Regulamento-para-elaboración-Traballo-Fin-Grao-Dereito%20-8-setembro-2013.pdf			
Descrición xeral	O TFG consistirá nun traballo académico orixinal e inédito sobre temática xurídica.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Buscar, ordenar e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar críticamente fontes xurídicas.	A1	B1	D1
Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propio do ámbito xurídico.	A2	B2	D2
	A3	B3	D3
	A4	B4	D4
	A5		D5

Contidos

Tema

Variables, en función do tema escollido polo/a estudante para o seu TFG, sempre dentro dos contidos abarcados ao longo dos estudos do Grao en Dereito.

O TFG consiste en un traballo académico (como, por exemplo, un traballo de investigación, unha proposta e unha solución de un caso práctico, un comentario jurisprudencial etc.) orixinal e inédito en galego ou en castelán sobre temática xurídica.

O TFG deberá realizarse de modo persoal, autónomo e individual, seguindo as orientacións de un titor académico, e poderá revestir unha orientación teórica e/ou práctica. Sen prejuízo do anterior, excepcionalmente, se a envergadura e a estrutura do traballo o permite, e tras a autorización da comisión, dous alumnos poderán compartir titor e traballo, pero cada un deles deberá presentar e defender o traballo separadamente. Ademais, serán avaliados de modo individual, en aplicación á parte correspondente a cada estudante, dos criterios detallados nos párrafos seguintes.

O TFG estará orientado a mostrar a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias requiridas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	132	142
Presentación	0.5	7.5	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Nas 10 horas de *presencialidade do estudante tense en conta tanto o traballo de *tutorización co seu titor/a en o seu despacho, como atención telefónica como intercambio de correos-e

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O/a estudante realizará baixo a súa propia responsabilidade o TFG contando co asesoramento ou tutela dun PDI.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O traballo presentado por escrito será avaliado de acordo co previsto no Regulamento interno do centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	75	A1	B1	D1	
			A2	B2	D2	
			A3	B3	D3	
			A4	B4	D4	
			A5		D5	
Presentación	A presentación oral do traballo ante o tribunal será avaliada de acordo co previsto no Regulamento interno de o centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	25	A1	B1	D1	
			A2	B2	D2	
			A3	B3	D3	
			A4	B4	D4	
			A5		D5	

Resultados de aprendizaxe: Buscar, ordenar e estruturar información sobre un tema de interese xurídico cun comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar criticamente fontes xurídicas. Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propia do ámbito xurídico.

Outros comentarios sobre a Avaliación

O TFG ha de ser supervisado pola persoa titora asignada ao estudante. Para que o alumno/para poida iniciar a solicitude de defensa a través da secretaría virtual, como regra xeral, esíxese que previamente conte co informe favorable do seu titor/a, tamén xerado telemáticamente. Só excepcionalmente pode o tribunal autorizar a defensa do TFG sen o preceptivo informe favorable do titor, tras unha petición formal e motivada do estudante.

Coa finalidade de que a persoa titora poida realizar o seu labor de supervisión e seguimento do TFG, compatibilizándoa con outras obrigacións académicas (e o estudante poida efectuar, no seu caso, as correccións pertinentes, compatibilizándoas tamén con outras tarefas académicas), o titor/para pode acordar co estudante tutorizado un calendario de entregas parciais e final do traballo.

Salvo que o titor déalle outras indicacións ao estudante, leste deberá entregar ao seu titor un borrador do traballo completo con polo menos quince días naturais de antelación á data de inicio da solicitude do prazo de defensa. A persoa titora responderá o estudante coas observacións e correccións oportunas nun prazo común de 7 días naturais, sen prexuízo de que poida acordar co alumno un prazo maior por motivos xustificadas de sobrecarga de traballo ou outras circunstancias razoables concorrente.

Os estudantes deberán cumprir co seu deber de "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da Universidade" (art. 13.2.d do R.D. 1791/2010). Se o Tribunal apreciase a conculcación de tal precepto, poderá suspender ao/á estudante cun "0" e poñer o asunto en coñecemento das autoridades correspondentes para os efectos legais que puidesen resultar oportunos.

A avaliación corresponderá ao Tribunal do TFG, que decidirá motivadamente utilizando o modelo de acta contida no Anexo IV e conforme ao Protocolo de avaliación recollido no Anexo V do Regulamento para a Elaboración do Traballo de fin de Grao en Dereito e á rúbrica correspondente.

A defensa do traballo prevista no art. 9 do regulamento desenvolverase da seguinte maneira:

1.- Tras serlle concedida a palabra pola/o presidente do tribunal, a/lle estudante efectuará a súa exposición oral nun tempo máximo de 10 minutos.

2.- A continuación, os membros do Tribunal, se o consideran oportuno, poderán intervir para (sen superar nunca os cinco minutos cada un) formular ao/á estudante algunha pregunta ou observación directamente vinculada coa súa TFG e, no seu caso, expoñer os motivos que puidesen fundamentar unha valoración negativa dalgún(s) dos aspectos avaliados do traballo.

3.- O/a presidente do Tribunal concederá novamente a palabra ao/á estudante para que, se fose necesario, brevemente responda as preguntas e, no seu caso, observacións que lle expuxeran os membros do tribunal.

As regras anteriores recollidas no Regulamento para elaborar o TFG en Dereito aplícanse, na medida en que os tempos o permitan, aos distintos prazos de defensa fixados pola Xunta de Facultade ou a Comisión Permanente para o correspondente curso académico. A data e horario da defensa nos diferentes prazos para o presente curso académico concretarase no Tribunal en cada período de defensa.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

DÍAZ FERNÁNDEZ, Antonio M., **Ya te puedes ir preparando: guía de inicio a la investigación en el Espacio Europeo de Educación Superior**, 2009,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Como afrontar o teu TFG**,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Catálogo**,

Biblioteca Universidade de Vigo, **Base de datos**,

Universidad de La Rioja, **Dialnet plus**,

Recomendacións

Outros comentarios

Pode accederse á información do TFG na páxina web da Facultade, en enlácelos docencia ou alumnado cuatrimestre. <http://dereito.uvigo.es/gl/docencia/traballo-fin-de-grao>. Poden tamén descargarse formularios editables no mesmo ligazón.

Recoméndase ter en conta o calendario académico recolleito no art. 12 do Regulamento para elaborar o TFG de Dereito así como as disposicións e formularios contidos no mesmo e nos seus anexos.

O alumno/para deberá seguir as indicacións do seu titor/a en relación coas fontes bibliográficas e os materiais de traballo que haxa de consultar.

A elaboración do TFG debe comezar co inicio do cuadrimestre.
